

16

SCOALA

VIREMI

REVISTA
PEDAGOGICĂ
CULTURALĂ

A ASOCIAȚIEI
INVĂȚĂTORILOR
DIN JUD. ARAD

CUPRINSUL:

Chestiuni de psihologie patologică:
C. Georgiade: Psihastenia (obsesiunile).

Pedagogie:

Ion Blăgăilă: Primul congres pedagogic al învățătorilor din România și dezeratele lui.

Discuții:

Fl. Stănică: Scrierea în școala primară.

Psihologie aplicată:

P. Șerban: Aspecte caracteristice percepției copilului.

Diverse:

G. Moșia: Spiritualitatea naționalismului românesc.

T. Tundre: Către toți membri corpului didactic din județul Arad.

P. Zoșiu: Muzeul școlar.

I. Blăgăilă: La finea anului școlar 1936 - 37

Comit. Asoc.: Cursurile de vară ale Asociației inv. din orașul și jud. Arad.

Cărți și reviste:

T. Arghezi: „Ochii maicii Domnului“ (I. Iluna).
Dr. René Ledent și Lucien Wellens: „Scurt tratat de biometrie“.
V. Păcală: „Monografia satului Rășinariu“ (I. Blăgăilă).

Apel — Informațiuni. —
Poșta Redacției.

Biblioteca școlară
Raionul Arad

ARAD
ANUL VIII.
Nr. 6-7.

IUN.-SEPT. 1937

„Școala Vremii”

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

APARE SUB CONDUCEREA
UNUI COMITET DE REDACȚIE

Red. respons.: **EUGENIU SPINANȚIU**, inv. dir.
Administrator: **SABIN MIHUȚIU**, învățător

**Manuscrisele nu se mai înapoiază
Anunțuri și reclame se primesc după
învoială.**

**Manuscrisele, revistele pentru schimb
și cărțile de recenzat se trimit pe adresa:
Redacția revistei „Școala Vremii”, Arad
Bulev. Carol, 66 (Casa învățătorilor).**

**Corespondența privitoare la admi-
nistrație: abonamente, schimbări de
adresă, revistele înapoiate etc. se trimit
pe adresa Administrației: Dl. Sabin Mihuțiu,
Arad, str. Eminescu 43.**

Abonament anual Lei 60. Un exemplar 6 Lei.

Secretar de redacție:
ION BLĂGAILĂ.

Școala Vremii

REVISTA PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

ANUL VIII. Arad, Iunie—Sept. 1937 Nr. 6—7

Chestiuni de psihologie potologică

Psihastenia (obsesiunile)

de C. GEORGIADÉ

*I*n genere, în viața de toate zilele maladiile mintale care izbesc și fixează în primul rând atențiunea oamenilor, când manifestările lor anormale vin de contrariază regulile obișnuite de viață, sunt cele de formă gravă, cele care impun o imediată excludere a individului din mijlocul familiei și societății în care trăiește, cu alte cuvinte cer internarea lui într'un azil. Astfel sunt paralizia generală, demența, psihoza halucinatorie, etc. Alături însă de aceste grave afecțiuni mintale, care au la bază serioase turburări și leziuni ale sistemului nervos cerebral, sunt și alte forme mai ușoare, așa cunoscutele afecțiuni sub numele de **psihonevroze**. Astfel psihastenia cu obsesiunile sale, perversiunile, histeria, etc., afecțiuni sau maladii sufletești, evident de o deosebită gravitate pentru indivizii care le suportă, nu însă și pentru societate, deoarece ei nu prezintă manifestări psihopotologice de așa natură, care să impună isgonirea lor din sânul acesteia. Melancolicii, psihastenicii, perversii sunt destul de numeroși în orice societate; ei trăiesc oarecum printre noi, de cele mai multe ori nebănuți și neștiuți de a fi victimele unor atari maladii, cunoașterea lor având loc în împrejurări excepționale. În cele ce urmează vom vorbi despre psihonevroza, cunoscută sub numele de psihastenie.

In genere psihastenicii sunt oameni cu sufletele slabe, veșnic agitate, neliniștite și predispuse prin propria lor natură la dureri morale, zburcium și neliniște sufletească. Sunt deasemenea extrem de scrupuloși, înclinați la îndoială, abulici, adică incapabili de a executa un act, sau de a se adopta prin o acțiune oarecare mediului în care trăiesc.

Astfel ei nu pot face față solicitărilor dese ale vieții de toate zilele, sunt incapabili în special de a se hotărî la acțiune. In formele sale grave bolnavii de psihastenie n'au măcar nici energia de a face o plimbare, un voiaj cât de mic, o vizită. Dâșșii găesc zadarnic orice efort. Sunt și rămân mereu într'o viață claustrală, sedentară, care contrastează bizar cu agitațiunile lor sufletești obsedante de ordin intelectual sau emotiv.

Viața reală cu surprizele și riscurile sale îi înfricoșează, ea nu le mai apare sub un aspect normal. Ei se simt streini și oarecum detașați de dânsa. Ea li se pare depărtată, lipsită de interes și relief.

Interpretarea percepțiilor actuale deseori nu se mai face în sensul realității lor actuale, și al amintirilor, al lucrurilor și persoanelor deja văzute și cunoscute.

Au ciudate simțiminte de irealitate a propriei lor vieți, de incompletitudine și de depersonalizare. Astfel dâșșii se plâng deseori de a-și fi pierdut eul, de a trăi într'un fel de vis, de a se simți jumătate vii, jumătate morți, de a se simți streini și duși într'o altă lume. Simțământul realității care condiționează în mod normal viața noastră de toate zilele, este la dâșșii profund turburat, subfiat și slăbit. Aceasta se vede, din aceia, că ei nu pot fi oameni practici, că nu-și dau seama de situația lor și nu știu nimic organiza și reuși. Și dacă au o brumă de activitate, aceasta este de parte de realitate, după cum vom vedea din cele ce urmează.

Torturați de scrupule, îndoieli și abulii, când e vorba de a face ceva, incapabili de un efort energetic, constant și continuu, ei sfârșesc printr'un fel de izolare, nemaifiind în stare de a menține și satisface legăturile și îndatoririle impuse de viață și societate. **Pierre Janet** cunoscutul psiholog și psihiatru francez, care i-a studiat de aproape ani de zile,

remarcă că ceea ce irasează la dâșșii este absența cre-
dinței în realitate, absența de atenție la viața prezentă
și incapacitatea lor de a avea sentimentul just al unei
situații.

In cele cetite până aci n'am prezentat însă decât nu-
mai unele din aspectele psihasteniei; nu putem termina fără
a spune câteva cuvinte și despre celelalte caractere morbide
ale sale, anume: obsesiunile și agitațiunile mintale, tot atât
de însemnate ca și cele pomenite mai sus și care ne vor
arăta cât de complexă este această maladie.

Mai toți psihastenicii sunt niște obsedați ei sunt obse-
dați de ideea îndeplinirii unor fapte absurde, pe care nu vor
avea curajul să le îndeplinească. De pildă, o mamă psihas-
tenică era veșnic turburată de gândul de a-și ucide copilul
cu un cuțit; o fată tinăără era veșnic chinuită de gândul si-
nuciderii, sau alta de al tuberculozei. De fapt starea sufle-
tească morbidă a psihastenicului constă în tirania exclusivă
a unei idei parazite, care înfiptă în clarul conștiinței îi ab-
soarbe toată atenția și gândirea sa și de care nu se poate
debarasa. Gândirea sa este ca fixată, ținută de aceasta.
**Teama de a îndeplini actul care-l obsedează, îi creiază o
chinuitoare emoțivitate, neliniște și suferință... și aceasta
în mod inutil, pentru că psihastenicul niciodată nu va
trece la executarea, realizarea ideei gândului care-l
torțurează.**

Starea sufletească a psihasteaicului e curioasă, căci
ei în loc să încerce să înlătore ideea care le cauzează aceste
stări morbide, fac tot posibilul de a o alimenta prin noi gân-
duri, suminațiuni, sau reflexiuni repetate. Ei fiind lucizi,
conștiinți își dau seama de absurditatea obsesiilor lor, to-
tuși din nevoia de emoțiune ei le alimentează și întrefin,
prin fixarea și lipirea atenției permanent de ele. Intocmai
ca și morfinomanii sau cocainomanii, care revin automatic
la dozele lor. Probabil că, contactul sufletului lor cu ideea
obsedantă îi stimulează, dându-le iluzia și aparența unei
vieți intense, în situația lor de oameni care nu se pot îm-
păca cu viața de acțiune.

Un alt fenomen morbid al psihasteniei este și agitațiile min-
tale și de mișcare. Bolnavii simt o plăcere sadică de a se chinui

ore și zile întregi cu anumite chestiuni absolut inutile și chiar ridicole, sau simt o nevoie irezistabilă de a face unele mișcări difuze și de a se agita fără motiv, serios. Agitațiile mintale pot să se prezinte sub forma unor întrebări continue, cum e de pildă următoarea: Este adevărat că Dumnezeu a făcut lumea? întrebare care poate obseda continuu și chinuitor pe psihatic. Agitațiunile se mai pot traduce și sub forma numărătoare; bolnavul numără nasturii dela vesta, persoanelor cu care se întreține. Dar nu numai agitațiunile intelectuale în crizele de obsesie se pot sistematiza în jurul unei idei, dar și cele motorii, de mișcare, se pot transforma în ceea ce popular se numește: **ficuri**.

Bolnavii de psihastenie mai au și fobia anumitor obiecte și persoane. De pildă, psihastenicii cărora le este frică să atingă o cheie sau clanța unei uși; alții refuză să întindă mâna cuiva, sau au mania curățeniei excesive.

Psihastenicii mai sunt predispuși și la îndoială; sentimentul îndoielii îmbracă forme diferite dela bolnav, la bolnav. Când fac ceva ei simt nevoia de a repeta faptul, pentru a se convinge că l-au făcut. Așa de pildă am cunoscut cazul unei bătrâne, care trebuia să meargă seara de zeci de ori la cabinet, pentru a se convinge că a urinat.

Tot așa pentru a se convinge de prezența și realitatea unui obiect, ei simt nevoia să-l vadă de mai multe ori.

Deasemenea pentru a fi siguri că au făcut cu adevărat un act, ei simt nevoia de a-l regândi amănunt, cu amănunt și pas cu pas, pe măsură ce a fost desfășurat. Ei au mania controlului și a verificațiunii. Un calcul bine făcut, ei îl verifică de multe ori, pentru că se îndoiesc de a-l fi făcut exact. Sunt oameni însetați de certitudine și de realitate, pe care niciodată nu vor putea să o satisfacă mulțumitor din pricina constituției lor sufletești și a insuficienței nervoase. Aceste nu vor lua niciodată pentru dânsii o consistență reală și o formă concretă; ele le vor scăpa întotdeauna. În schimb ei vor năzui mereu să le atingă, fără să poată, debila lor energie derivându-se, epuizându-se steril în gânduri și mișcări inutile și superflui.

Din cele spuse până aci se vede bine care sunt deosebitele aspecte sufletești ale acestei curioase neuroze, foarte frecventă în societățile civilizate.

Explicația ei a tentat de multă vreme pe psihiatrii, care au denumit-o când „sentiment de depersonalizare“, când „delir emotiv“, când „desechilibrul psihic“. Cel care a studiat-o în mod special vreme îndelungată și a făcut sinteza cercetărilor făcute până la dânsul, este Pierre Janet.

Pentru dânsul explicația psihasteniei, ar fi pierderea unei importante funcțiuni sufletești pentru viața de relațiune, pe care dânsul o pune chiar deasupra gândirii. Această funcțiune psihologică pe care psihastenicii au pierdut-o este funcțiunea realului.

Funcțiunea realului constă în prinderea și însușirea realității prin percepțiune sau acțiune, care funcțiune poate modifica serios toate operațiile și activitatea sufletului, după cum ele sunt însoțite de ea, sau nu.

Această funcțiune a realului, care ne ajută să intuim să sesizăm dintr'odată o situație prezentă, elementele sale, pentru a orienta conduita noastră, lipsind psihastenicilor, ei sunt incapabili și inapți de a i se adopta. Din pricina unei astfel de insuficiențe funcționale, în loc de a organiza acțiunea dânsii se pierd în agitațiuni mintale și mișcări difuze.

Explicația lui Janet oricât de seducătoare este ea, nu înlătură întrebarea: **dar pentru ce indivizii psihastenici nu au sau au pierdut această funcțiune?** De unde provine această pierdere? Întrebare la care cercetările de până acum nu pot da un răspuns precis și necriticabil. Se invoacă de obicei natura, constituția psihologică a acestor indivizi.

Nu trebuie să uităm deasemenea, că în psihastenie avem aface și cu profunde turburări ale vieții afective: **bolnavii se simt deslacați de realitate, de viață, ei se simt oarecum înstrăinați, depersonalizați și striviți de apatie... nevoia de emoțiune care explică persistența obsesiilor, cum am văzut mai sus, subliniază această insuficiență a vieții lor afective.** Sau aceste turburări ale vieții afective nu pot fi explicate, **ără serioase perturbări ale vieții organice și vegetative, nu deajuns cunoscute astăzi.** Astfel vedem că în ultima analiză, pentru a explica fenomenele morbide, ale psihasteniei, este necesar să facem apel la cuze organice necunoscute încă de știința actuală a psiho-patologiei.

C. GEORGIADÉ.

PEDAGOGIEPrimul congres pedagogic al
învățătorilor și dezideratele lui*Cuvântarea d-lui D. V. Toni*

Primul care a vorbit și a deschis congresul a fost d. D. V. Toni, președintele Asociației generale a învățătorilor. Primit cu ovații, d-sa a spus următoarele:

„Asociația generală a învățătorilor are între scopurile prevăzute în statutul său și pe acesta: propășirea învățământului primar și perfecționarea legislației școlare.

Acest scop a fost urmărit neconținut și stăruitor de către noi.

De multe ori — este drept — am fost siliți să punem alte preocupări pe primul plan; ne-a ocupat îndeosebi situația noastră materială și lupta noastră a fost dusă multă vreme în această direcție, cu toate că nici până astăzi situația învățătorului din punct de vedere material nu este aceea care trebuie să fie.

Totuși am urmărit în acest timp și propășirea învățământului primar, făcând să apară o revistă centrală „Școala și Viața” care are un tiraj de aproape 20.000 exemplare, apoi reviste în fiecare județ, cicluri de conferințe ținute atât în Capitală cât și în diverse localități din țară, concursuri interșcolare, cursuri de vacanță etc.

Acuzația ce ni se aduce că ne-am fi ocupat numai de interesele noastre materiale nu corespunde deci adevărului.

Ceva însă nu făcusem până acum: congrese pedagogice. Astăzi, când se deschide acest prim congres pedagogic, ținem să arătăm ce urmărim și ce va fi acest întâi congres pedagogic al nostru. O manifestare învățătorescă, o manifestare a gândirii și o înfățișare a experienței învățătorilor. Nu avem pretenții ca acest congres pedagogic să fie de un înalt caracter științific, să rezolve toate problemele, să fie piatra unghiulară în orânduirea învățământului primar. Dar va fi credem o contribuție meritorie la opera de consolidare și organizare a școlii populare românești dorită

de toți cari voesc să se îngrijească de binele și progresul țării noastre.

În fruntea acestora stă neîndoios El, Suveranul, Majestatea Sa Regele Carol al II-lea. Către El, care reprezintă sinteza tuturor credințelor și aspirațiilor noastre, voința noastră supremă de a rezista, crea și birui a neamului lui românesc, către El, cuvine-se să se îndrepte primul gând al nostru, plin de nesfârșită iubire de adânc devotament. Acest gând să l-l împărtășim prin această telegramă :

MAJESTĂȚII SALE REGELUI

SINAIA

Delegații învățătorimii din întreaga țară, adunați la București în cel dintâi congres pedagogic învățătoresc, declară solemn că muncitorii școlii primare vor fi neconțenit la datorie și vor muncii cu neostenită râvnă, urmând neșovăitori îndemnurile și pilda Majestății Voastre, cel mai mare educator al neamului.

Aduc mulțumiri călduroase celor care au răspuns la invitația noastră, participând la congres: dr. C. Angelescu, ministrul educației naționale; Florian Ștefănescu-Goangă, subsecretar de stat și rector al universității din Cluj; profesori universitari C. Rădulescu-Motru și S. Mehedinți, general I. Manolescu, conducătorul O. E. T. R., dr. C. Banu, precum și foștilor președinți ai asociației noastre, dintre care sunt prezenți aici d-nii: I. Mihălache, V. Păunescu director O. E. T. R., S. Brădișteanu și preot Nicoreanu, președintele asociației Clerului Ortodox, ca și tuturoș inspectorilor școlari aflați de față, precum și d. prof. Univ. Narly.

O, caldă mulțumire se cuvine să aducem d-lui I. Răducanu rectorul Academiei Comerciale care ne-a pus la dispoziție localul Academiei pentru ținerea acestui congres. Deasemeni aducem mulțumirile noastre cele mai sincere, sprijinitoarei pe totdeauna a școlii primare, presei române, reprezentată aici printr'un foarte numeros număr de ziariști.

Școala primară a progresat în cursul timpurilor și aceasta datorită activității desfășurate de oamenii de școală, conducători ai Ministerului instrucțiunii între care trebuie să amintim aici pe ne uitatul Spiru Haret înainte de război, iar după război pe foștii miniștrii de instrucție d-nii: Simion Mehedinți, Dimitrie Gustl, și

dr. C. Angelescu, care o conduce cu atâta înțelegere, în special față de școala poporului.

Dar școala primară actuală are multe lipsuri.

Noi voim, — și aceasta voim să arătăm în acest congres — o școală primară cu înțelesuri precise din drumul căreia să fie înlăturate toate piedicile, care să fie înconjurată de iubirea, înțelegerea și sprijinul tuturor: fie ei la locurile de sus în conducerea statului, fie numai simpli cetățeni.

Voim o școală primară așezată pe temeliile realităților, a realităților noastre sociale și naționale, nu pe temeliile șubrede ale unor forme împrumutate, ale unor teorii neverificate, sau chiar a cine știe căror utopii. O școală care să țină seama de condițiile fizice, economice și morale, în care se află copilul român, să țină de seamă de tot ce alcătuește ființa neamului nostru, specificul nostru național, o școală prin care să se păstreze, să se reînoască și să se mărească necontenit capitalul moral al națiunii. Ea să integreze pe copii în istoria poporului său, lipindu-l de aproape de viitorul națiunii, și al statului din care face parte. Ea să învețe pe copii Patria, s'o învețe ca pe o religie.

În această școală nu oricine desigur va putea oficia, ci numai un învățător pe deplin pregătit, cu cea mai clară viziune a misiunii sale, cu caracter ferm și independent, — un învățător factor activ de progres social, element de bază a conștiinței și solidității naționale. Statul trebuie să dea deci școlii primare învățători cu o solidă cultură generală și o superiară cultură profesională, întâi printr'o școală normală, pentru a cărei înzestrare și organizare să nu se cruțe nici un sacrificiu, și cu cel mai selecționat corp didactic, și după aceea în institute pedagogice speciale cu caracter universitar. Acestui învățător — astfel pregătit — să i se lase apoi libertate în alegerea metodelor, în aplicarea programei și orariului. Nu un rob al programei și al orariului va fi în stare să deschidă mințile și să formeze sufletele, ci un om liber, perfect orientat în toate secretele artei sale și călăuzit în toate ce înfăptuește de conștiința marelui datorii față de Patrie și umanitate.

Spunând aceasta, nu înțeleg ca statul să fie lipsit de dreptul său de supraveghere a învățătorilor. El va avea organe care să îndeplinească acest rol, va avea la îndemână un personal de control și îndrumare. Repet: de control și îndrumare. Recrutarea lui

să se facă însă pe baza celor mai serioase criterii — pentru ca nici un element fără valoare și fără autoritate să nu se strecoare între cei chemați să lumineze drumul marelui mulțimi învățătoresți și să-i orienteze pașii. Nu meritele electorale, nu statele de servicii într-o acțiune politică de partid trebuie să decidă cui să se încredințeze un rol în controlul școlar, ci o activitate cu totul deosebită pe terenul activității didactice, o superioritate intelectuală și morală de necontestat. Școala este în funcție de mediul social. Într'un mediu social înapoiat, ea va lăncezi, își va întârzia rezultatele, ori chiar își va vedea stânjenită, zădărnicită, anihilată întreaga sa acțiune. Paralele cu activitatea sa din școală, învățătorul trebuie deci să lucreze pentru ameliorarea mediului social, pentru transformarea lui. Îmbunătățirea stării economice, ridicarea culturală și morală a părinților elevilor săi, a satului ori părții de oraș în care se află școala — trebuie să fie preocuparea de căpetenie pentru învățător. Astfel va crea el atmosfera prielnică în care să trăiască și să desvolte școala. Astfel — prin strădania lui — se va realiza acea muncă mare, metodică, organizată a unor cetățeni luminați și devotați interesului colectiv, din care să iasă pentru toți o cât mai bună stare, o cât mai adâncă bucuri: a vieții și să iasă totodată o închezare națională puternică, element de nobilă creație în armonia lumii.

» In lumina acestor gânduri, acestor convineeri și credinși vom cauta să arătăm cum vedem și cum dorim noi, învățătorii, organizarea învățământului primar român.

De aceea o caldă și stăruitoare rugăminte îndreptăm și către conducătorii Statului și către opinia publică să acorde oarecare interes — aș îndrăzni să spun interesul cuvenit — mărturisirilor și hotărârilor noastre din acest congres. Spunea odată Lamartine învățătorilor Franței:

»Voi sunteți magistrații inteligenței populare responsabili înaintea opiniei publice, a spiritului tinerii generații din statele noastre. Acest spirit va fi așa cum voi îl veți fi făcut«.

Cuvintele lui Lamartine se potrivesc desigur și pentru noi, învățătorii români. Ne dăm seama de responsabilitatea ce ne apasă umerii.

Congresul o va dovedi. Și dacă altceva nu va aduce acest congres decât înfățișarea acestor dovezi, va fi totuși un motiv suficient de satisfacție pentru toți care ne urmă-

resc manifestările și activitatea: vor fi văzut că România are astăzi învățători cu cunoștința responsabilității lor față de destinul și viitorul ei. (Urale).

Cuvântarea Dlui dr. C. Angelescu

D, dr. Angelescu, ministrul educației naționale salutat cu îndelungi aplauze, a rostiti următoarea cuvântare:

„Inainte de toate țin să exprim mulțumirile cele mai călduroase d-lui Țoni pentru cuvintele simțite ce le-a spus la adresa mea. Apoi vă mulțumesc dvs. tuturor pentru primirea frumoasă ce-mi faceți.

Arată că d. Țoni care a fost și care este scopul, țelul, pe care Asociația învățătorilor îl urmărește, spunea că această asociație nu se preocupă numai de chestiunile materiale, după cum v'au acuzat unii. Dvs. aveți în vedere, mai cu seamă, interesele școlii și ale culturii românești. Ca probă este congresul pedagogic de azi.

Ei bine, toți cari iubim școala românească, cari iubim cultura din această țară, și ne dăm seama ce importanță mare are ea pentru menținerea granițelor și pentru ridicarea poporului, suntem fericiți că în școală să nu se facă politică și să fim la un loc buni români.

Eu, ministrul Ed. Naționale, sunt fericit să constat azi că se găsesc între noi oameni reprezentanți ai culturii, toștii președinți ai Asociației și d. Mihalache care a pornit din mijlocul dvs., și s'a ridicat acolo unde este astăzi.

Inainte de război s'a găsit un mare ministru care a dat o îndrumare serioasă școlii românești: Spiru Haret. Dar după război situația a fost mai grea pentru școală și pentru învățători. Lucrurile s'au schimbat. Pe lângă școala unitară a Statului dinainte de război mai avem azi și școlile minoritare, ceea ce face ca situația să fie și mai dificilă.

S'a făcut, e adevărat, mari progrese în ceea ce privește învățământul primar. Și din punctul de vedere de dotare materială a școlilor, prin țărâtime mai ales, care, doritoare de cultură, a dat miliarde pentru ridicarea de școli. Eu vă exprim adânca mea recunoștință pentru munca ce o desfășurați cot la cot cu țărâna pentru construirea localurilor de școală.

Numărul învățătorilor s'a ridicat enorm. În vechiul regat erau 8000 de învățători, dincolo în Ardeal 3000 în Bucovina 500 iar în Basarabia nici unul, pentru că nu exista școală românească. Astăzi avem aproape 50.000 învățători la 20.000 școli. Este un progres imens pe care nici o altă țară nu l-a avut într'un timp așa de scurt.

Eu am deplină confiență în dvs., pentru că este încă mult de făcut. Trebuie să ne dăm seama că școala nu se rezumă numai la știința de carte. În școală trebuie să se dea în prima linie și educație morală, religioasă și națională. Noi trebuie să ne gândim să făurim din copii adevărați cetățeni conștienți de drepturile și datorințele lor, ca atunci când va fi nevoie să fie pregătiți din punctul de vedere moral, pentru apărarea țării.

Mai este o chestiune. Rolul învățătorului nu trebuie să se limiteze numai la școală. Învățătorul trebuie să-și lărgească activitatea în comuna lui, în împrejurimi. Să se preocupe educația poporului în afară de școală.

Sunt sigur că învățătorimea va fi la înălțimea menirii ei și am convingerea că cei cari vor veni după mine îi vor acorda acelaș sprijin.

Corpul învățătoresc să fie la înălțimea obligațiilor, dar să i se asigure situația materială. Nu numai uitat. Să nu se vină sub pretext de economii, să se suprimă școli și posturi de învățători. Dacă suntem democrați trebuie să ridicăm poporul.

Am convingerea că toți vom fi laolaltă și la guvern și la opoziție, pentru ridicarea neamului și a țării", (Ovații).

Salutul O. E. T. R.-ului

D. prof. I. Dongorozi, directorul educației din O. E. T. R., și-a încheiat cuvântarea astfel:

„Marele Străjer al pământului și sufletului românesc ne-a spus la timp și dintr'o adâncă convingere: „Tot viitorul unei țări se reazimă pe copiii de astăzi, deci sufletului lor, creșterii lor, trebuie să îndreptăm toate gândurile și toate eforturile noastre. Lozinca noastră trebuie să fie salvarea zilei de mâine, prin o integrală educațiune a tineretului". Și gândului Celui ce vă spusese fără ocol: „Dacă soarta nu M'ar fi pus acolo unde sunt, ași fi fost în mijlocul vostru", l-ați înțeles din capul locului și l-ați slujit cu credință și avânt.

Ați fost convinși că străjeria, urmărind să dea o educație integrală și unitară. întregului tineret, colaborează temeinic cu școala și vă ajută efectiv să grăbiți și să deșăvârșiți procesul de integrare a copilăretului țării, în viața reală și complexă a neamului. Roadele, cum era de așteptat, n'au zăbovit să se arate. Aceasta ne-a întărit credința în noua mișcare și ne-a sporit avântul. Recolte vor fi.

Dorind din inimă, ca din desbaterile congresului ce începe astăzi, să se aleagă tot sporul de lumină și de puteri pe care-l așteptați, însă aduc laudă și mulțumită pentru strădania dv., care ajută la intensificarea și limpezirea vieții satului și care ne pregătește, totodată, rânduri de școlari, ce se vor călăuzi mâine, cu adevărat la tot pasul, de lozinca salvatoare: „Credință și muncă pentru Țară și Tron”. (Aplauze).

La ora 11 jum. d. D. V. Țoni a declarat ședința inaugurală închisă

Comunicări

Comunicarea d. Ion Blăgăilă făcută cu privire la raportul „Chestiuni noi de educație”.

Avându-se în vedere importanța educației sau mai precis necesitatea ei, învățătorii cărora le incumbă datoria să o efectueze, în conformitate sau în concordanță cu cele mai sănătoase principii și metode pedagogice, trebuie să elaboreze sau să alcătuiască un plan sistematic pentru înfăptuirea unei educațiuni armonice, adică suflet *sândtos* în corp *sândtos*.

Avându-se în vedere subiectul educației care este *copilul*, ochiul educatorului, precum și atenția lui, trebuie să fie îndreptată spre *el*.

Or, ca să putem educa *sufletul* și *corpul* copilului, trebuie să-l cunoaștem în întreaga lui ființă, de aci necesitatea studierii *Psihologiei infantile*. Și pentru că în acest congres trebuie să ne ocupăm mai mult de chestiuni practice de educație, primul punct de plecare în discuții îl socotesc cel mai potrivit a fi „*Chestiunile de studiu ale cunoașterii individualității copilului*”, deoarece

o îndreptare, formare sau perfecționare prin educație nu e posibilă, fără a cunoaște materialul pe care-l prelucrăm. Deci,

1. **Studiul individualității** prin metodele cunoscute.

a) *Observația* pretutindeni. Cum se manifestă copilul în joc etc. În practica mea am observat că sufietul copilului se manifestă propriu individualității lui mai bine în jocurile libere organizate între copii, de ei singuri. În jocurile dirijate poți observa abilitatea, atenția și alte funcțiuni, însă nu naturaleta și întreg caracterul și temperamentul copilului.

b) Studiarea prin experiment sau celelalte metode. *Frenologia*, presupune mare abilitate, perfectă interpretare și o mentalitate desăvârșită a educatorului. Deci, deocamdată noi învățătorii o putem aplica mai rar, după cazuri. Unii învățători — foarte rari — sunt în curent cu această metodă. Tot așa sunt celelalte metode: *Fizlognomica* și *Chiriomanția*, înainte trebuie să-și verifice educatorul puterea lui dacă e stăpân pe aceste metode și numai pe urmă să o aplice cu sorți de isbândă. *Statistica*, ne ajută foarte mult, la efectuarea etaloanelor și la comparații, așa că e o metodă, de care ne putem servi. *Metoda testelor* este azi mult uzitată. Un singur lucru însă ne încurcă în acest fapt. Anume nu avem teste rurale și nici etaloane pentru mediul rural. Cele urbane care le avem dau rezultate bune, însă aplicate la țară, dau rezultate nemulțumitoare. De exemplu: am aplicat în câteva comune rurale din județul Arad, testele neverbale de inteligență dela Cluj în anul 1933 și 34. Aproape toți copiii au ieșit moroni, adică înapoiți mintal. Am aplicat și testele Dearborn, Lahy, Terman etc. Și aceste dovedesc acelaș lucru.

Alături de aceste teste am aplicat și cele speciale pentru funcțiunile sufletești. Aceste dau rezultate bune. Fapt, care indică normalitatea funcțiunilor copiilor dela țară. Așa că prin analogie și prin rezultatul de 80% sub nivel, putem spune, că elementelor dela țară necesită a li se aplica teste special alcătuite pentru mediul lor.

Cu aceste metode, plus chestionarele și anchetele ni se cere să completăm fișa *Această Fișă*, personală, pedagogică etc. ori-cum s'ar numi, ar trebui studiată mai bine. Spre exemplu: la gândirea copilului, mi se cere ca să spun dacă el gândește sintetic, analitic sau mixt. Or, cercetările științifice în psihologia gândirii infantile ne spun, că această funcțiune a lor trece prin di-

ferite stadii, astfel avem stadiul proiectiv, egocentric, sincretic etc. Am cercetat teorii și le-am verificat. Rezultatele le-am publicat atât în revista „Școala vremii” cât și într-o lucrare intitulată „Gândirea copilului”, note, anchete, observațiuni și experimente, în care se poate vedea cum se manifestă gândirea copilului. Inșă nici într'un caz nu pot spune că sintetic, analitic etc. Iată deci, că noi întâmpinăm piedeci mari în completarea fișei. Remediu ar fi simplu, studierea atentă a fișei și întocmirea ei științific.

2. **Orientarea profesională**, să se facă pe baza originalității specifice a copilului, (vocație, talent, dar etc.).

3. Cât privește **Curențele** noi în educație, raportul le-a specificat. Sunt de părere să cerem categoric, formarea claselor omogene, ca învățătorul să poată munci mai cu folos în clasă și cu rezultat în educație.

4. **Sisteme de educație**. La noi a fost aplicat cel al *conducerii de sine a clasei*. În practica mea, cinci ani am experimentat sistemul acesta, iar la cursul complementar, am aplicat „Școala sat sau cetate”, trei ani. O bogăție de material am adunat, care aștăptă lumina. Precizez că rezultatele au fost bune. Singurul fapt, care mi s'a impus cu o atenție deosebită, e marele control negativ al învățătorului, care trebuie să fie cu ochii în patru. El deși tot timpul pare absent, nu trebuie să lipsească niciodată, cu atenția, dintre copii. Altcum, rezultatul în loc să fie favorabil educației, devine nefavorabil, mai ales la țară. Dintr'o nebagare de seamă poate să încolțească ura și persecuția între conducători și conduși, precum și disprețul copiilor față de educator, care în felul acesta pierde ce e mai scump în școală, anume dragostea copiilor. Inșă dacă îi reușește învățătorului acest sistem, el poate spune că are efectuată o educație prin libertatea convinsă și disciplinată din convingere proprie. În acest sistem se începe făurirea personalității morale de mâine, a viitorului cetățean.

Sistemul școlii în aer liber. La Arad, pot preciza, s'a instituit prim dată în țara noastră acest sistem. Anume: Camera de muncă a clădit o școală în acest scop, la marginea orașului, pe malul Mureșului, într'o pădure la marginea căreia este un câmp larg.

Aci au fost aduși lunar câte 60 copii debili din mahalalele orașului și societatea de binefacere „Amicii copiilor din Arad”

i-a întreținut în această școală, condusă cu multă pricepere de d. Eugen Spinanțiu inv.-dir. Arad și de dna T. Rosvan, sufletul școlii.

Sănătatea acestor copii s'a îmbunătățit simțitor. Cel mai slab, în îndreptare, a câștigat în greutate 4 kg, alții au trecut peste 6 kg. Iar diferitele boli au fost tratate de medicii școlii, gratuit, așa că au fost dați familiei lor sănătoși. Dar, experiența acestui sistem ne-a dat următoarele învățăminte: copiii evoluează normal și se întremează atât fizic cât și psihic. Toamna când încep școlile, se duc din nou la școlile lor și primul trimestru aduc rezultate minunate. Însă mizeria de acasă îi roade din nou, așa că în vară, iarăși sunt copiii dinainte cu diferența doar în vârstă și încă în plus cu câteva năravuri.

Deaci nevoia unei școlii permanente pentru asemenea cazuri, din care dacă iese copilul să fie îndreptat imediat spre o meserie sau carieră. La această școală s'a aplicat și multe experimente și programul claselor mobile. S'a observat că toți copiii progresează în direcții specifice mentalităților lor. Toată practica și teoria acestui sistem a fost în întregime aplicat în „Școala în plin aer“ cum se intitulează această școală din Arad. Noi, ar trebui să cerem categoric, ca deocamdată în fiecare oraș să ia ființă cel puțin o astfel de școală, pentru ca să dăm sănătoși la suflet și fizic societății românești și pe copiii, cari nu din vina lor, ci al mediului mizer, devin cetățeni neputincioși. Desigur, aplicarea acestui sistem cere clădiri speciale. Însă ar fi o adevărată operă de întărire pentru România, acest sistem.

5. **La metodele de educație**, am de adăugat, că spiritul de creație al copilului atât în desemn cât și în compuneri îl putem urmări și educa cu desăvârșire. Revistele: „Mugurașul“-București, „Ghiocel“-Focșani, „Prichindel“-Timișoara, „Copilul Dobrogean“-Caliacra, „Răsai Soare“-Blaj, și încă o mititică revistă din Reșița și altele trase la schaphirograf sau multograf, ne stau dovadă.

La Arad, deasemenea a apărut și va reapare revista „Copilul“ — manifestări sufletești — în care nu s'a amestecat decât stilul omului matur. Această revistă a fost și va fi scrisă în întregime de copii, pentru copii. Fiindcă eu nu înțeleg spirit de creație la copil, dacă nu e al lui. Deasemenea producțiile lui nu sunt

bine așezate lângă altele mature, pentru că poate să crească sau descurajarea sau vanitate în el, ambele periculoase pentru educație.

Revista să fie or a lor, or a celor maturi. Alțeva dacă voim să le dăm bucfăți literare. Atunci le dăm în mână revista *pentru* ei și nu revista lor.

Ion Blăgăilă

Planul Dalton comunicarea dnei Isabela Sadoveanu

Un mijloc de a armoniza școala activă cu școala oficială este **planul Dalton**, a cărui creatoare este **Helen Parkhurst**, Directoară a Educației la Universitatea școalelor pentru copii din New-York.

Aplicarea acestui plan se poate face în orice școală fără a-i schimba planul sau programul. El a fost aplicat în Marea Britanie, Germania, Austria, Norvegia, Suedia, Holanda, Rusia, China și Japonia.

Aplicarea se face împărțind programa în mai multe părți, așa cum o împărțim noi la școală, observând ca fiecare din aceste părți să aibă legătură între subiectele predate, formând o unitate. Hotărîm această împărțire într'o conferință cu profesorii și facem legătură între subiectele ce le alegem ca centre de studiu așa fel încât să prezintăm materia ca dominată de o singură idee și legată într'un tot. De ex: e vorba de Istoria României. Să se studieze în acelaș timp și geografia. Vorbind în general fiecare copil primește aceiaș materie de lucrat. Materia trebuie să le fie dată sub forme de probleme clar puse și exprimate într'un caiet care e numit cartea copilului. Fiecare clasă este încredințată unui profesor în școala primară, mai multor specialiști în școala secundară. Programul de lucru este împărțit în așa fel încât să se poată lucra în treizeci zile sau unități de lucru în fiecare materie. Dar dacă sunt cinci materii de tratat, programa va cuprinde câte două zeci de unități pentru fiecare din aceste materii, adică în total o sută de unități sau lecții de lucrat într'un număr oarecare de ore. Să zicem trei ore pe zi, deci șaptezeci de ore pentru lucrat o sută de unități. Dar nu vom cere ca toți copiii să termine în acelaș interval acordat lor în general. Important este ca să nu se treacă la alt program decât după ce copilul și-a termi-

nat lucrul. Dar cei ce au terminat ceea ce li s-a dat înainte de termenul fixat capătă imediat alt program.

Se dă profesorului în fiecare zi cincizeci minute ca să discute cu fiecare copil organizarea lucrului și a timpului, se discută cu fiecare în parte ce n'a înțeles se face critică se dă sfaturi relativ la lucrul pe care-l are fiecare de făcut în ziua aceea și se cercetează lucrul copilului nu numai asupra unei materii ci asupra materiei în genere, ce a lucrat, cât a lucrat și cum a lucrat. În școlile mari există anume săli de lucru, numite **laboratorii**, în care trec copiii să lucreze, după ora de consfătuire. De cele mai multe ori copiii se adună în grupe ca să lucreze împreună și sunt amenajate în acest scop diferite colțuri în care să se poată izola grupele și lucra împreună. Ceea ce e interesant este felul în care copiii discută între ei, cum își împart lucrul și se consultă, ce disciplină se însușește de la sine în libertatea de a merge unul la altul și cum dispar încetul cu încetul discordiile și obiceiurile antisociale. Fiecare copil înseamnă zilnic pe un carton câte unități a lucrat și își construiește în așa fel o grafică a mersului lucrului său. Astfel se știe numărul de unități lucrate la orice materie și aceasta îngăduie profesorului să distribuie materia ce a mai rămas după puterea și înzestrarea fiecăruia. Adeseori copiii singuri își schimbă planul de lucru de la o zi la alta. La lucru el își verifică puterile, se deprind să-și socotească bine lucrul. Dispare chiar repulsiunea pentru unele obiecte, căci vede unde este slab și vede că nu poate trece mai departe decât după ce și-a învins partea slabă prin o distribuire a timpului potrivită. Înainte de a termina ședința de lucru, copiii se adună în jurul profesorului și discută diferite părți ale programului la care au lucrat. Fiecare din acei cari s'au angajat individual la executarea unei părți de materie prin așa numitul contract, assignment, are și interese comune și lucrul e discutat în comun în așa numita „Conferențiune” fiecare aducând ceva nou și privind din alt punct de vedere subiectul lucrat. În fiecare zi se tratează altă materie și se discută cu altă secțiune care își are materia lucrată până la acea zi, în același număr de unități.

Apoi în fiecare dimineață este o oră de lecție cu profesorul, fie cu clasa întreagă fie cu câte un grup, după cum s'a efectuat partea de materie ce a fost pus în lucru și aceste ore sunt pentru copii semnul de progres în asimilarea materiei și fiecare are

conștiința că a dat ceea ce a avut mai bun în el și-a atins cea mai înaltă treaptă a personalității sale.

Nu se lucrează cu cărți didactice, ci cu biblioteci și tot felul de hărți, de instrumente de laborator, muzee, colecții de reviste din care se pot scoate ilustrații și fel de fel de informații asupra obiectelor tratate.

Ce bine s'ar putea aplica și la noi!

Isabela Sadoveanu

Dezideratele formulate în cele cinci secțiuni

I. Scopul școlii primare

Școala primară are scopul să formeze și să pregătească prin educație și instrucție pe toți fiii patriei, așa fel, ca ei să se înțeleagă în viața spirituală a neamului românesc și să poată duce o viață superioară în mediul în care trăesc, potrivit cu aptitudinile și puterea lor de dezvoltare.

Pentru atingerea acestui scop se cere:

1. Invățământul să fie efectiv obligator;
2. Invățământul trebuie să fie complet gratuit, înțelegându-se prin aceasta ca statul să-i pună la dispoziție nu numai forțele educative dar și toate mijloacele materiale necesare școlii și copilului.

La baza acestui învățământ vor sta următoarele principii fundamentale:

Educația instrucția și toate deprinderile viitorului cetățean să se facă în adevăratul spirit românesc.

Invățământul primar este acelaș pe întreg cuprinsul țării.

Educația și instrucția acestui învățământ vor dezvolta și întări în sufletele copiilor sentimentele și deprinderile religioase, morale și sociale.

În acțiunea ei, școala va căuta să cunoască individualitățile și să le formeze după puterile lor de dezvoltare, spre a le face cât mai folositoare mediului și neamului.

În toate manifestările ei, școala trebuie să dezvolte spiritul de inițiativă, de activitate, de creație, de cooperare și de solidaritate între fiii patriei.

Prin astfel de acțiune, școala primară va contribui la dezvoltarea și valorificarea energiilor neamului pentru a-i asigura locul ce merită între celelalte popoare.

Organizarea

Învățământul primar va cuprinde următoarele grade :

Așezăminte pentru educația copiilor mici.

Școala primară cu durata de 7 ani de studii,

Pentru continuarea educației și completarea cunoștințelor în legătură cu viața, statul va crea și alte instituțiuni.

Pentru verificarea și adaptarea noilor principii și metode de educație și învățământ se vor crea școli de experimentare, care vor contribui la promovarea învățământului și la stabilirea unui model de școală românească.

Spre o mai bună funcționare a învățământului, se va reduce numărul de copii pe învățători și se va urmări gruparea elevilor în clase omogene. Nici o școală fără cel puțin două posturi și nici un învățător cu mai mult de 30 - 35 elevi.

Școlile speciale pentru copii anormali, mintali și fizicește, prevăzute în actuala lege, să se răspândească în cât mai multe centre ale țării.

Programa

Programa analitică a acestui învățământ să fie potrivită scopului urmărit și adaptată realităților românești. Ea va cuprinde elemente de cultură generală care vor fi unitare și cunoștințe ce se pot desvolta și adapta după cerințele mediului natural și economic. În alcătuirea lor se vor respecta principiile de corelație între cunoștințe, condițiunile psihologice ale copilului și cerințele vieții.

Inzestrarea școlii

Școala primară să fie inzestrată cu tot materialul necesar activității ei pentru educarea și formarea copilului în direcția sănătății, vieții culturale, practice și cetățenești (local, mobilier, material didactic, bibliotecă, atelier, farmacie, dispensar, băi, cantină, cooperativă și tot ce mai e necesar bunului mers al ei).

Indrumare

Statul să creeze oficii permanente pentru orientarea și îndrumarea învățământului în legătură cu principiile exprimate în aceste deziderate și cu progresele pedagogice.

Pentru perpetuarea congreselor noastre pedagogice și pentru perfecționarea lor, Asociația generală a învățătorilor să înființeze un oficiu de studii care să cerceteze diferitele probleme în legătură cu învățământul popular.

II. *Învățătorul, pregătirea și perfecționarea lui*

Viitorii învățători și învățătoarele dela școalele de copii mici, să se pregătească și să se desăvârșească numai în institute speciale și anume:

1. Pregătirea se va face în licee pedagogice (școale normale) cu opt clase, unde vor fi primiți, prin concurs, absolvenții a patru clase primare, copii cu ambii părinți de origină etnică română.

Liceul pedagogic să aibă două cicluri:

Ciclul întâi, pentru cultura generală, cuprinzând clasa I-VI inclusiv, se vor putea adăoga, dacă vor fi necesare și alte obiecte în plus.

Ciclul al doilea, cuprinzând clasele VII și a VIII pentru pregătirea profesională.

La trecerea din ciclul întâi, în al doilea, să se facă diagnosticarea aptitudinilor, pentru orientarea profesională, ca și la liceele teoretice.

Numai cei cu aptitudini pedagogice să se primească în ciclul al doilea. Ceilalți să poată trece în liceele teoretice sau practice.

În ciclul al doilea, să se primească și absolvenții a șapte clase, dela liceele teoretice, dovediți că au aptitudini pedagogice.

Liceul pedagogic să nu confere titlul de învățător ci diplomă pentru bacalaureatul pedagogic.

Pe baza acestei diplome, posesorul se poate înscrie la orice facultate.

Corpul didactic al liceului pedagogic să fie special pregătit în școalele normale superioare.

2. Desăvârșirea viitorilor învățători și învățătoare dela școalele de copii mici, să se facă în academiile pedagogice, care se vor înființa în fiecare centru universitar.

Cei cu bacalaureatul pedagogic, cari vreau să devină învățători sau acele cari vreau să devină învățătoare la școalele de copii mici să fie obligați a urma cursurile academiei pedagogice.

Durata acestor cursuri să fie de trei sau patru ani.

Academia pedagogică să confere diploma (licența) pentru învățători.

Liceele pedagogice și Academiile pedagogice să aibă inter-nat, organizat pe alte baze, pentru a se creia spiritualitatea necesară formării viitorilor învățători.

Învățământul să fie gratuit atât în liceele pedagogice cât și în academiile pedagogice.

Actualii învățători și învățătoare dela școalele de copii mici să fie primiți în academiile pedagogice, în următoarele condițiuni :

Cei ce au la bază diploma unei școli normale să fie primiți într'un an preparator, la sfârșitul căruia să dea un examen pentru admiterea în academie.

Învățătorii, actuali studenți la facultățile de litere, filosofie sau științe, să fie primiți în academii fără concurs.

Învățătorii licențiați să fie primiți, anul ultim al academiei pedagogice fără concurs.

Perfecționarea învățătorilor actuali și a celor ce vor eși din academiile pedagogice, se va face prin :

Cursuri de specializare și punere în curent cu noutățile pedagogice.

Cursuri de vacanță pur informative asupra rezultatelor obținute prin aplicarea de noi metode.

Cercuri culturale, cu o mai bună organizare a ședințelor intime.

Congrese pedagogice.

Biblioteci pedagogice pe județe, întreținute de stat și autoritățile județene.

Reviste, trimise tuturor școalelor de către autoritatea școlară superioară.

Excursii în țară și străinătate la școalele unde se desfășoară o activitate pedagogică deosebită.

Conferințe generale.

Prin participarea la cursurile universitare după alegerea liberă a învățătorilor, pentru a se informa și documenta.

III. Indrumarea și controlul învățământului primar

I. Indrumarea și controlul învățământului primar să se facă de elemente recutate numai dintre membrii Corpului didactic primar și de origină etnică română.

II. Actualele titulaturi ale organelor de îndrumare și control să fie schimbate după cum urmează :

Titlul de sub-revizor școlar în acel de sub-inspector.

Titlul de revizor școlar în acel de inspector școlar de județ.

Se vor menține actualele titluri de inspectori școlari de circumscripție și de inspectori școlari generali.

III. Recrutarea organelor de îndrumare și control, ale învățământului primar, se va face pe bază de concurs, toate posturile libere din control urmând să fie publicate pentru ocuparea prin concurs.

Condițiuni pentru admitere la concurs:

Candidatul să aibă gradul I, și să fi servit cel puțin trei ani la o școală primară rurală.

Să fi avut media 8 cel puțin la două din cele trei examene (diplomă, definitivat, înaintare.)

Să fi desfășurat o deosebită activitate în ceace privește, atât învățământul, cât și înființarea sau conducerea unei biblioteci școlare, muzeu școlar, cooperativă școlară, etc.

Să fi desfășurat o deosebită activitate extra-școlară prin înființarea sau conducerea unui cămin cultural, să fi avut cor cu elevii sau adulții, etc. Să fi luat parte la toate realizările pe teren cultural, economic, social.

Verificarea acestor condițiuni să fie făcută de o comisiune fixată de minister, comisiune din care să facă parte de drept delegatul Asociației generale a învățătorilor.

Concursul se va ține în fața unei singure comisii formată din:

un profesor universitar de pedagogie

un profesor de limba și literatura română

un reprezentant al ministerului (inspector general din învățământul normal)

un delegat al asociației generale a învățătorilor.

Prin concurs candidatul va avea să răspundă la o serie de probe teoretice și la alte probe de aplicațiuni practice.

Prin probele teoretice, candidatul va face dovada că posedă o cultură generală și că are o serioasă pregătire profesională.

Tot prin aceste probe se va constata orientarea lui în problemele generale ale școlii românești.

Probele vor fi:

Aprecierea cu notă asupra memoriului de activitate în urma convorbirei cu candidatul.

O probă scrisă cu subiect de cultură generală.

O probă scrisă cu un subiect de pedagogie aplicată la realitatea noastră școlară.

O probă orală din pedagogie și legislația școlară.

O conferință de o jumătate oră cel puțin, cu un subiect din materiile dela proba orală.

O inscripție la o școală primară și o lecție model la aceeași școală primară.

Să poată folosi o limbă străină (franceză, germană, engleză sau italiană).

Concursul să se facă pe baza unui regulament la redactarea căruia să participe și delegatul asociației învățătorilor.

Avansarea să se facă după principiul stabilit de legea actuală pe bază de stagiu, iar stabilitatea să se facă după un termen de cinci ani într'un grad, în care timp, organul de control să fi dat dovadă de pricepere, să fi avut o activitate relativă în mod public, printr'o concepție personală și să nu fi suferit nici o pedeapsă.

IV. Probleme noi de educație

Să se înființeze clase omogene, prin selecționarea elevilor de clasa I-a, astfel se înlătură repetarea claselor.

Elevii înapoiți vor face într'un an materia pe care o vor putea și o vor continua, în anul următor. În localitățile unde sunt școli de copii mici, selecționarea se va face acolo pentru copiii de șapte ani.

Școala pentru copiii debili mintali și înapoiți să aibă internat.

Școlile pentru copiii supradoși, din care cei săraci să fie absolut educați pe seama statului.

Școli sau clase de experimentare, de unde încercările cu rezultate bune să se generalizeze.

Fișele individuale actuale, să fie simplificate pentru a putea fi aplicate realmente.

Ministerul sănătății, prin medicii săi oficiali, să facă măsurători asupra dezvoltării fizice a copilului, spre a se putea stabili tabelele de creștere ale copilului român.

Școli în aer liber și terenuri de joc pentru copii, deosemeni sală de adăpost a copiilor, pentru timpul liber.

Școli speciale, la munte sau la mare, pentru copiii debili.

La școlile cu program pe zile întregi o jumătate oră dimi-

neața să fie rezervată pentru igienă și exerciții de învioreare, casă de economie, etc.

La școlile cu program pe $1/2$ zi, să se rezerve o zi pentru lucrări practice colective și individuale: șezători, excursii, gospodărie, lucru în atelier sau grădină, etc. La școlile cu orar pe zile întregi după amiază în fiecare zi să se facă aplicațiuni practice.

Fiecare școală, indiferent dacă are sau nu, curs complementar, să aibe un atelier.

Orarul să fie întocmit de fiecare școală în parte după împrejurările în care lucrează.

Să se scoată din orar lecțiile de $1/2$ oră. Învățătorul să fie liber a-și împărți timpul, după nevoile clasei.

Fiecare învățător să nu aibe de lucrat decât cu 35, maximum 40 elevi și să conducă numai o clasă.

La examenul de admitere în școlile secundare, învățătorul să examineze, întrucât e mai aproape de sufletul copilului și mai în curent cu programa cursului primar.

Să ia neîntârziat ființă Casa sănătății copilului, prevăzută de lege.

Să se înființeze o mare casă de editură, care să pună la îndemâna copiilor și poporului cartea efină și bună.

Să se înființeze biblioteci școlare publice pentru copii, sau pe lângă bibliotecile publice să se înființeze secții pentru copii.

Să se facă cinematografe pentru școlari și proiecțiuni în școală.

Străjeria, să se integreze școlile, făcându-se deosebire între organizarea din școală și aceea care privește pe copiii din afara școlii.

Să se formeze asociații de părinți care să colaboreze cu școala.

Să se înlăture mijloacele artificiale la predarea diferitelor materii de învățământ: caete de lucru manual, caete de desen și caete geografice.

Programa minimală pentru regiunile minoritare să fie acomodată rolului școlii de românizare a populației din aceste regiuni și posibilităților de însușire a limbii de către elevii înstrăinați.

Să se organizeze pe lângă școlile de experimentare, săptămâna pedagogică, când învățătorii să se poată informa asupra sistemelor și metodelor aplicate acolo.

V. Invățătorul și educația poporului

Întăiul congres pedagogic învățătoresc afirmă dreptul de egală grijă din partea statului la cultură formație profesională și perfecționare nu numai pentru anii școlarității, ci pentru întreaga populație producătoare până la vârsta de 30 de ani cel puțin.

Congresul constată că educația poporului nu se poate desvolta dacă nu se organizează în sistemul școlar, cursuri complementare teoretice și aplicate în limita unui număr de ore anuale pentru băieții și fetele între 14–18 ani, cum și cursuri de gospodărie, cursuri și școli superioare populare pentru dezvoltarea vieții țărănești sub toate aspectele ei.

Pentru unitatea culturală a satului, congresul pedagogic cere contopirea bibliotecilor populare într'una singură și așezarea ei la căminul cultural, sau la orice alt așezământ de cultură obștească unde există. Biblioteca să fie condusă de un bibliotecar pregătit anume și subvenționată obligator de comună, potrivit legii bibliotecilor populare care trebuie să fie amendată în vederea aplicării.

Congresul pedagogic roagă ministerul educației naționale să se treacă în programa școlară ora săptămânală de șezătoare pentru citire și povestire liberă, ori instituită prin decizii ministeriale.

Asocierea inițiativelor oficiale cu inițiativele particulare pentru dezvoltarea cursurilor destinate neștiutorilor de carte. Congresul e de părere să se instituie un consiliu central diriguitor care să se îngrijească de strângerea mijloacelor materiale, alcătuirea manualelor și supravegherea executării programelor întocmite potrivit nevoilor locale și nivelului adulților.

Congresul pedagogic luând cunoștință de greutatea înzestrării bibliotecilor populare cu publicații potrivite necesităților și nivelului cititorilor, așteaptă să vadă realizată colaborarea între edituri care să asigure circulația cărților sănătoase și utile. Intocmirea unui calendar al șezătorilor cu material documentar la îndemână și cu orice alte indicații îndrumătoare.

Congresul constatând lipsa materialului didactic necesar culturai adulților, propune asocierea unui capital de stat cu cel privat pentru confecționarea și răspândirea acestui material, creerea unei industrii și comercializări de proiecții luminoase, filme documentare alcătuite după un plan fixat.

Învățătorii așteaptă îndrumările și ajutoarele necesare pentru organizarea câtorva muzee model sătești și regionale. Congresul vede muzeul sătesc organizat pentru educația satului îmbrățișând actualitatea în toate domeniile ei locale și regionale cu perspective spre trecut și viitor.

Pentru educația sătencei să se întreprindă cursuri de cultură feminină teoretice și practice privind pe gospodină, soție și mamă.

În domeniul educației artistice congresul propune: alcătuirea de echipe și de repertorii de teatru sătesc, de muzică și jocuri din folclorul național și din compozitorii români. Organizări de secții speciale pe lângă conservatoarele noastre pentru educația muzicală, teatrală și coreografică a tineretului sătesc pentru sate.

Organizări de trupe ambulante cu diletanți ori artiști profesioniști. Păstrarea portului popular, a artei și industriei de ornament și utilitate locală a datinilor naționale, corespunzătoare regiunii.

Intocmiri și răspândiri de albume cu izvoade vechi și creații de modele noi. Organizări de concursuri artistice și expoziții sătești și județene.

Intocmiri de planuri de gospodărie model, de planuri cu modificări de adus ruralității satului nostru ținându-se seama de igienă, estetică, tradiție, cum și de necesitățile de raționalizare a vieții economice și culturale a statului.

Pentru cultura sănătății congresul cere să se dea satelor modele de băi comunale și băi gospodărești ieftine și ușor de realizat. Instrucții și modele pentru organizarea micului depozit de medicamente de prim ajutor în gospodărie și pentru secția sanitară a căminului cultural (casa culturală a satului).

Organizări colective de exerciții sportive potrivit localităților și concursuri între sate. Formări de echipe sanitare dintre tineretul sătesc. Pregătirea prin cursuri speciale a învățătorilor și învățătoarelor pentru conducerea culturii sanitare a satului acolo unde lipsesc medicii.

Pentru educația premilitară și post-militară, să se încadreze educația suflătoare a premilitarilor și să se așeze sediul organizației în căminele culturale (casa națională obștească), acolo unde există. În vederea organizării instrucției post-militare congresul e de părere să intervie la înalte foruri militare pentru sporirea numărului învățătorilor ofițeri de rezervă.

Cunoscând că educația cooperatistă nu se întemeiază numai

pe cunoștințe tehnice, ci pe virtuțile morale solidariste ale colectivității, învățătorii vor pregăti prin toate mijloacele educative între cari sunt și cooperativele școlare, formarea acestui fundament moral obștesc în vederea dezvoltării cooperăției adevărate, care începe cu cooperativa de muncă și producție. Congresul afirmă că redresarea cooperăției sătești nu se poate face fără colaborarea instituțiilor unde lucrează învățătorul, și cere aplicarea metodelor cooperatiste în școlile normale și seminarii; formarea unui birou de studii și experimente cooperatiste pe lângă asociația generală a învățătorilor.

Pentru educația economică a satului congresul cere să se întocmească de către organele competente programe economice regionale și locale cu mijloace tehnice necesare, în care să se încadreze învățătorul cu organizația culturală a satului.

Echipe de buni gospodari formați pentru a se realiza culturi și gospodării model.

Intrebuințarea timpului liber printre săteni pentru localizarea industriilor sătești.

Congresul cere sporirea specialiștilor chemați să dirijeze în centrele sătești educația economică a satelor. Cursuri practice regionale, agricole și cooperatiste pentru învățători și învățătoare.

Ajutorarea învățătorilor să-și facă gospodării model.

Lotul demonstrativ sătesc să fie dat în seama instituției de cultură obștească (căminul cultural) și ca tehnică de exploatație să fie încadrat planului de cultură regională.

Congresul cere o distribuție a muncii culturale și o specializare în centrele unde sunt învățători mai mulți. Un învățător ori o învățătoare, după cursurile de specializare și experiență dobândită, să rămăie în activitatea locală păstrându-și direcția școlii dacă o are. Congresul cere adaptarea programelor școlilor normale astfel ca normalistul să fie deprins să cunoască satul întreg nu numai școala și copilul; să participe la acțiunea de asistență culturală în vacanțe, cerându-i la întoarcerea la școală fișe de lucru. Acelaș serviciu obligat să fie cerut anual oricărui elev de seminar de școală secundară și profesională și studentului universitar. În centre caracteristice și unde există așezăminte culturale pentru sate, sau ca secții temporare pe lângă școlile normale dela țară ori pe lângă alte școli practice să funcționeze cursuri cu aplicații pentru învățătorii ce se destina activității culturale, pentru preoți, agronomi, doctori, maestre, etc.

Stabilirea de legături organice între așezămintele de stat și particulare pentru cultura poporului atât între ele cât și cu învățământul în genere.

* * *

Aceste sunt cele mai luminoase faze ale congresului la care ar trebui să mai adăugăm cuvântarea Dlui D. V. Ţoni, președintele asociației, rostite la închiderea congresului, și care ținem să precizăm că a fost un conglomerat de aprecieri cristaline asupra lucrărilor congresului, congres, ce a fost la mare înălțime științifică și documentară, deși unii detractori ai învățătorimii, spun că a fost făcut numai de noi învățătorii!

DISCUȚII

Scrierea în școala primară

Dacă psihologia, — prin experiențe științifice, multiple și asidue și prin precizări de-o inocentă și incontestabilă veriditate, — a conchis că deosebirea de la individ la individ, variația dintre unul și altul, este, nu numai cantitativă, ci și calitativă, structurală, pedagogia, deși în mod teoretic și-a adoptat aceste noi cuceriri, în practică mai conservă încă principii și metode perimate, eronate, ce intră în conflict cu aceste noi și prețioase investigații și precizări psiho-pedagogice. La noi — se pare — se deține recordul în această privință. Recordul maxim îl deține — de ce n'am spune-o — indiferența oficialității. Nimeni nu se preocupă de înnoire, de adaptarea școlii oficiale, de stat, la inovațiile încetățenite și verificate aiurea. Nici inițiativele modeste și sporadice, — neoficiale bineînțelese, — acolo unde se anunță, nu sunt încurajate, susținute și exploatate, ci din contră boicotate, abolite.

Totuși tendința aceasta, — lege inexonabilă, de a adapta acțiunea educației și cea a instrucției individualității fiecărui școlar, trebuie încetățenită și în școala noastră, altfel nu-și poate justifica existența, nu corespunde chemării sale.

Ne trebuie școala care să valorifice potențele, virtualitățile native ale copiilor, predispozițiilor caracteristice, dezvoltându-le

în chip natural, adresându-le în chip fidel toate utensiile educației și învățământului. Renovarea sistemului școlar actual, fondat pe principii și metode verificate inumane, eronate, prea rigide, sclerotice, pentru ființa aceasta în devenire, — copilul — caracterizată ca mobilitate, dinamic prin excelență, joc, afectivitate imaginativă vie și fecundă, cânt și voinție, se impune în mod categoric. Primenirea este în funcție — mai puțin de reforme de programe, cel mult de un refond care se impune — mai mult și în strânsă dependență de metodele, de procedeele utilizate, și în special în funcție de factorul *om*; preponderant, hotărârilor este *educatorul*. El, educatorul, — *născut și nu făcut* cum ideal precizează, d. *Nisipăanu* — dacă știe și poate cunoaște și respecta individualitățile elevilor săi, adecvându-le cele mai necesare indispensabile posibilități formării lor certe și naturale.

Cercetările și experimentările didactice recente ne învederează rând pe rând defectuositățile de principii, metode și procedee utilizate și conservate cu sfințenie de școala noastră.

Ne vom opri pentru câțiva timp asupra unei probleme didactice, considerată de mică importanță, care, totuși, prin sine, spune mult. E vorba de *scrierea în școala primară*, problemă cu care începe și sfârșește școala, și care — socotesc — numai la prima vedere poate fi taxată drept de minimă importanță, în fond fiind contrariu. Totuși practica zilnică așa ne-o relevă, se dă o importanță foarte neînsemnată, deși, în schimb, mai toți ne plângem că scrierea elevilor noștri este detestabilă, abia puțin reușind să-și însușească o scriere *lizibilă, corectă, rapidă și estetică*. Aceasta este realitatea.

Cauza n'o putem găsi în altă parte în metodă, în procedeu și în ustensiile utilizate. Se știe care sunt, rămâne de văzut dacă așa cum sunt și în felul în *care* și *cum* le folosim corespund cerințelor naturale, pornirilor firești ale copilului și cerințelor școlii.

Copilul nu este capabil de analize, de disecări minuțioase, el percepe obiectele în mod global, nedeterminat, vag, confuz, în chip nebulos, așa precizează știința psihologică și așa ne-o învederează realitatea zilnică. Abia mai târziu vine puterea de analiză și cercetare metodică, de discriminare. *Sincretismul* acesta natural, totuși, nu este respectat — lor adesea nici cunoscut — de principiile și metodele didactice. Copilul începe scrierea obișnuită, scrierea zilnică, de toate zilele — ca și „*frumoasă*”, cali-

grafică de altfel — cu elementele grafice, cu elementele componente, cu părțile izolate ale literelor. Și dacă prima — scrierea obișnuită și-ar avea o justificare de circumstanță, în aceia că este în strânsă legătură; dependență cu principiile pe care este fondată concepția și realizarea abecedarului, ca și în utilizarea în practica zilnică, cea caligrafică în schimb n'are nici un motiv.

Are în schimb la bază concepție eronată, căci începe cu părțile simple ale literelor, când, totuși, pentru copil *simplitul* nu poate și nu este aceea ce este pentru adult. Simplitul pentru el nu este decât cuvântul întreg, ba chiar zicerea simplă. La baza metodei Dr. O. Decroly — metoda centrelor de interes — tocmai aceste constatări stau. Și abecedarul său este fondat tot pe aceste legi psihice:

Mintea copilului nu poate prinde cu interes decât întregul și nicidecum părțile, care pentru el sunt curate abstracțiuni. Ficțiunile pe care i le prezentăm, sub diferite nomenclaturi: *cârlige, undife, zale*, etc. n'au nici un sens pentru el; denaturează mai mult. Scrisul se bazează pe mișcările brațului și-ale mâinii propriu zise, pe abilitatea optică, pe deprindere, exercițiu. Trebuie să se cunoască mișcările naturale ale copilului, spre a se ști de unde să se plece.

Ori experiențele și observările științifice au stabilit că, înainte de a putea scrie, copilul desenează, mai mult desenează decât scrie, copiază imaginea grafică, fără să se oprească atent asupra literelor. Deci scrisului îi premerge deseneul. Copilul scrie desenând. De aci greșelele repetate de a omite diferite litere din conținutul cuvintelor, copilul fiind preocupat de redarea caracterului exterior al cuvintelor, nu de legătura dintre elementele grafice, de ideea ce-o conțin acele părți componente.

Trebuie să mai ținem seama că nu vârsta decide la scris, ci exercițiul repetat, deprinderea, la însușirea unei scrieri corecte, ordonate, estetice și rapide. Mai contribuie — bineînțeles — și felul de a fi al fiecărui îns, dotația, însușirea nativă, scrisul diferind dela individ la individ, fiecare având și scrisul său caracteristic, personal. Pune fiecare din al său, din personalitatea sa și în scriere. Încă o ocazie prin care se pot face investigații de cunoaștere a individualităților elevilor.

În felul cum se procedează acum în școala noastră, cu discuțiile minuțioase și comentariile plictisitoare, ce se fac, se pro-

duce în mintea copilului un haos de cârlige, undițe, virgule, bastoane, etc. apoi sunete, litere, cuvinte, silabe, ziceri, etc. îngreunându-se formidabil înțelegerea cetirei și scrierei copiilor.

Nici atenția cuvenită nu se dă scrisului, deși se stăruie atât de mult la desenarea elementelor grafice și a literilor, înlănțuirea acestora în cuvinte nu este urmărită și corectată cu atenție. În locul scrierii întrerupte de mai multe ori, în timpul scrierii aceluiași cuvânt, se impune scrierea legată și numai în urmă să se edaoge accesoriile necesare (punct codițe, căciule, etc.). Această scriere legată se realizează prin deprindere, purtând tocul în continuu și când caracterul special al literii implică ridicarea lui, să nu se ridice, se reîntoarce pe un din părțile literii și se continuă astfel până la sfârșitul cuvântului.

Acest procedeu ar realiza o scriere mai ordonată, mai regulată, fără multe codițe, înflorituri inutile, ci litere uniforme și plăcute la privit și cetit.

La principiile și metodele eronate, întrebuițate până acum în scriere de școala actuală, se adaugă și *ustensiliile* ce concură și ele tot în sens rău.

La realizarea unei scrieri lizibile, curate, rapide și estetice contribuie într'o bună măsură ustensiliile utilizate. Dificultatea cea mai mare o găsesc elevii noștri în mânăuirea peniței actuale. Penița klops chiar cea de aluminiu, implică spre a reda scrierea, o apăsare, mai mică sau mai mare, după caz, mai ales atunci când este nouă și cere o deosebită atenție la mânăuit. Când este nouă constituie pentru copii un chin. Ori cum ar fi, se înfige adesea în hârtie și dă o scriere pițigăiată, foarte neregulată, cu stropiri și îngâtuiri de litere ce displac.

Iată că mijloacele utilizate de cei maturi pentru utilizarea unei scrieri rapide, vizibile, unitare și estetice, nu se potrivesc și celor mici, elevilor de școala primară. Redarea scrierii caligrafice cu apăsări și purtări ușoare ale tocului, după caz, spre a se deschide și închide vârful peniței, necesită execuții multe și stăruitoare, ceea ce însemnează răbdare, timp și abilitate.

S'a simțit nevoia creerii altor penițe adecvate acestei vârste a copiilor, penițe care să permită redarea unei scrieri personale, cu mai multă ușurință. În mod mai natural, după puterile, exercițiului și neexperiența elevilor de diferite vârste și din diferite clase. Și într'adevăr astăzi: „Incepătorii“ — ca și cei din cele-

lalte clase de altfel au în mână un instrument ce-i învață să scrie pe ceilalți elevi avansați îi ajută cu adevărat să scrie mai ușor, cum ne spune d. Biciulescu.

Au fost create mai multe tipuri de penițe, după indicațiile pedagogice ale unor specialiști germani, iar astăzi se găsesc utilizate în școlile din: Germania, Belgia, Austria, Italia, Danemarca, etc. și la noi în mai multe școli în urma indicațiilor și străduințelor judicioase și concludente ale d-lui *Biciulescu*, ce prin interesanta sa revistă: „Școala și familia de mâine”, încă din anul 1932, a început elucidarea acestei probleme. Prin această problemă nu face altceva decât să continue o luptă, țintind la încetățenirea unor reale, utile, imperioase reforme didactice, spre a putea afirma și noi că avem o școală în pas cu vremea și cu inovațiile fericite.

Nouile penițe au realizat îmbunătățiri vădite și eficace și respectă cerințele implicate de scrierea în școala primară, entuziasmează pe cei ce le introduc în școlile lor. Colecția revistei, pomenită aci, stă mărturie, precum și o întreagă literatură didactică germană în acest sens.

Nu găsim lipsite de interes nici mărturisirile elevilor, anchetați în acest sens. Din cele peste 100 răspunsuri deprind câteva la întâmplare:

P. I. P. (cl. III) „îmi place să scriu cu penița specială fiindcă scrie mai frumos”.

S. I. (cl. III) „îmi place să scriu cu penițele speciale, căci scrie mai frumos”.

I. I. (cl. III) „vreau să scriu cu penița specială, fiindcă scriu mai bine”.

Și așa toate aceste mărturisiri atestă că penițele speciale „scriu mai bine”, „mai frumos”, „îmi ajută să scriu mai bine, mai frumos, în ce privește cl. III și a IV.

Mult mai grăitoare sunt acele ale elevilor de cl. V și a VI.

V. Gh. „îmi place foarte mult să scriu cu penița specială fiindcă scriu mai frumos, face literele mai frumoase, cu formă frumoasă”.

B. D. „îmi place să scriu cu penițele speciale fiindcă scriu mai bine, nu se înfig în caet, nu sgârie ca cele obișnuite. Nu ai nici-o grijă, decât o plimbi ușor”.

L. V. „îmi place să scriu cu penița specială fiindcă scrie mai bine și mai frumos decât cea obișnuită”.

L. I. „...Penița specială când scrii parcă unge, nici nu zici că scrie, pe câtă vreme celelalte, cu care scriam înainte, se înfișeau în caet și mângăleau caetul“.

V. I. „Mie îmi place să scriu cu penița specială, pentru că nici nu apăs și scriu, doar o conduc și nici nu ntră în caet“.

C. C. „Cu penița specială scriu mai repede și mai bine“.

Restul, aproape, tot cam în felul acesta relevă, după puterile lor, calitățile peniței speciale¹⁾.

Pe când scrierea cu penițe claps este neregulată, neunitară înghesuită, subțire, cu poticniri, și stropiri, murdărind caetele, (așa cum relevă copiii singuri) scrierea cu penițele speciale se prezintă cu totul altfel. Tocul este purtat cu multă ușurință căci penița nu se mai înfige, ci alunecă cu siguranță, lăsând în urmă trăsături uniforme, de aceeași grosime, cu aspect plăcut.

Constatați această mare diferență, îndeosebi la începători, unde dificultățile sunt mai mari. Aci se vede cu câtă ușurință, scriu elevii cu penițele speciale și cât chin le provoacă cele claps cele de aluminiu, etc.

Dacă reforma de principii, în cece privește această metodă, este mai grea, din multe puncte de vedere, nu vedem nici-o piedecă pentru aceia ce-o poate efectua utilizarea ustensilelor adevărate diferitelor vârste, puterii și exercițiului fiecărui elev. Oricine, sub titlu de experiență, poate introduce aceste penițe se poate convinge de aportul lor eficace și inerent²⁾.

Numai așa se poate încetățeni, cât de cât reforma școlii actuale, ce se impune, pentru respectarea psihofizicului corpului, înlesnindu-i o scriere naturală, personală, fără silnicie și realizând o scriere rapidă, estetică, vizibilă, făcând pas de pas câte-o cucerire din tot ce s'a verificat salutar aiurea.

Florian Stănică

¹⁾ E vorba de penițele Redis, To și Ly, fabricate în Germania.

²⁾ Se pot întrebuința astfel. Pentru cl. I. penița Redis 1145' cl. II. Redis 1141 sau 1142, cl. III. - IV. Tó 634½ și pentru ultimele clase Ly 4. Se pot comanda la „Cartea Românească“ sau la Ția reviste „Școala și familia de mâine“.

Psihologie aplicatăAspecte caracteristice
percepției copilului

Printre funcțiunile sufletești care au deținut în trecut un loc de frunte în discuțiile psihologilor metafizicieni, a fost — ca și în prezent — problema modului cum noi ne însușim cunoștințele din realitatea inconjurătoare, adică funcția și caracterele percepției.

Discutată în strânsă legătură cu teoria cunoașterii, a primit o deslegare arbitrară de unde decurgea aceaș aplicare pentru întreaga viață a fenomenelor psihice. Concepția atomistă prin care percepția se efectua „dela simplu la compus“ în sens literal, adică prin asociația senzațiilor sub domnia anumitor legi, — a încheat un întreg sistem de psihologie, care azi este combătut cu vehemență prin discuții și mai ales prin realitatea scrutată în mod obiectiv și științific, — a vieții sufletești.

Deducția dialectică — care conchidea la prioritatea senzației și domnia anumitor legi care determină complexitatea conglomeratului psihic prin împreunarea progresivă a senzațiilor, ca puncte inițiale, — și-a găsit dușmani intransigenți în curente psihologiei contimporane. Sondajul vertiginos care a asallat terenul vieții psihice, de către numeroși psihologi bine înarmați cu metode științifice, duse la rezultate și concepții diametral opuse vechii psihologii.

Însăși fenomenul percepției primi în cadrele nouilor curente — configuraționism, behaviorism, etc., un nou înțeles și începe a fi caracterizată prin noi aspecte, cari îi determină sensul și caracteristica, — primind o interpretare în acord cu realitatea desfășurării ei.

Fără pretenții de a intra în însăși structura mecanismului percepției, credem de folos pentru educația școlară, menționarea experimentală a unor aspecte sub care ni se prezintă și se realizează actul percepției la copil. Înțeleasă multă vreme prin prisma psihologiei asociaționiste și intelectualiste, deodată cu consolidarea autentic științifică a psihologiei contimporane, percepția a în-

ceput să fie înțeleasă și interpretată sub noi aspecte. Aspectul proeminent sub care este judecată azi este **sincretismul**. În urma observațiilor și experimentărilor psihologilor s'a ajuns la globalismul cu care începe percepția copilului, pentruca mai târziu să prindă — progresiv — prin analiză relațiile senzațiilor, disecându-le. Schema globală sub care începe percepția, sincretismul, cum l-a numit Renan, a fost concluzia la care au ajuns psihologi eminenți: Claparede, Piaget, Decroly, etc., în urma observațiilor și investigațiilor.

Caracterul sincretic perceptiv se petrece adesea în jurul unor mobile care impresionează mai mult ochii copilului și au fost remarcate: forma și culoarea. Cercetătorii experimentali au folosit diferite mijloace pentru a evidenția felul în care culoarea unui obiect și forma, se prezintă copilului. Concluzia unanimă a fost prioritatea perceperii culorii față de formă care este în raport direct cu vârsta cronologică și mintală a copilului.

Am prezentat elevilor din cl. I și a II, opt figuri, similare, două câte două, triunghi, pătrat, romb și cerc.

triungh. albastru   pătrat roșu   romb galben   cerc roșu
 triungh. verde   pătrat albastru   romb verde   cerc galben

Li s'au pretins elevilor să așeze ce crede că se potrivesc mai bine și rezultatul este următorul:

cl I vârsta 7—8 ani.

Felul asociației	Nr. elevilor	Procentul
culoare	4	14,82
confuză	6	22,22
formă	17	62,96
Total	27	100,—

cl. II vârsta 8—9 ani

Felul asociației	Nr. elevilor	Procentul
culoare	3	12,50
confuză	3	12,50
formă	18	75,—
Total	24	100,—

De remarcat este procentul deținut pentru formă, care crește cu vârsta. La 7—8 ani este 62,96, iar la 8—9 ani 75, și în acelaș timp procentul asocierii după culoare care a întrecut cel al formei în anii anteriori se micșorează, augumentându-se cel de

asociație după formă. Prezența asociației confuze designează instabilitatea criteriului în fața procesului care i se cere copilului

Rezultatul înfățișat este concludent pentru aserțiunea celor mai eminenti psihologi și chiar rezultatele experimentale a dlor prof. Ghidionescu și Gh. Comicescu dela Cluj, susțin prioritatea percepției culoarei față de formă.

Ultimul aspect caracteristic percepției copilului, de care ne-am ocupat experimental, a fost raportul în care se găsește în percepție caracterele asemănătoare cu diferențele.

Prezentându-le elevilor de cl. II „Tabloul C2” din lucrarea dlui I. M. Nestor, „Metoda de cercetare a copilului de 6—7—8 ani” în care se înfățișează două locuințe separate cu împrejurimi am recunoscut numărul mai mare al deosebirii față de cel al asemănarilor, când i-am solicitat să spună ce vede la un tablou și la celălalt.

Răspunsurile celor 7 elevi experimentați sunt următoarele: 1.—A. Tl. 8:3; 2.—B. Ana. 6:5; 3.—B. Tl. 6:8; 4.—B. M. 6:3; 5.—B. N. 10:1; 6.—C. P. 6:2; 7.—D. A. 5:2;

Totalul diferențelor față de asemănări: 47:24.

Se poate obiecta că „tabloul” nu oferă aceeași posibilitate pentru perceperea deosebirilor și asemănarilor, însă rămâne just rezultatul general la care s’a ajuns, primând percepția diferențelor față de aceea a asemănarilor.

Aspectele aceste ale percepției — sincretismului, prioritatea percepției culoarei față de formă și a diferenței față de asemănări — pe lângă justificarea experimentală, își găsesc și o motivație teoretică, rezultantă a structurei generale a percepției. Într’o lucrare valoroasă, d-l Gh. Comicescu se întreabă: „De ce se naște la un copil mai întâi mecanismul culorilor și abia mai târziu al formelor? Desigur că pentru primul caz procesul psihic e mai simplu iar în cel de-al doilea mai complex”. Forma presupune puterea de analiză și raportare a diferitelor aspecte a configurației, ceea ce e mai străin copilului. Tot așa motivează d-l Comicescu și raportul dintre diferență și asemănare. „Diferența este individuală, e mai aproape de obiect, mai *proprie* și din acest motiv e mai concretă. Asemănările nu excită simțurile; nu aparțin exclusiv obiectului individual, sunt mai generale și prin urmare mai abstracte.”

Cunoscând experimental aceste rezultate pedologice, se im-

pune luarea lor în considerare în practica școlară din motive de fundare științifică a educației copilului.

Prezentarea fragmentară a realității în ochii copilului însoțită cu duiumul amănuntelor de memorat nu-și găsește justificare. Realitatea care-o tindem s'o cunoaștem, nu este divizată, ci noi prin analiză o prezentăm în școală pe materii, însă analiza este posterioară sincretismului, înfățișarea cât mai globală și în mediul natural de viață, trebuie să fie imperatul sub care să-i facem accesibile lucrurile și ființele copilului. Obiectul tuturor materiilor trebuie să parcurgă axa: sincretism, analiză, sinteză, — care e firească. Metoda Decroly-ana ideo-vizuală este bazată pe acest principiu.

Caracterul de perceptibilitate sub care se înfățișează culoarea și forma, diferența și asemănarea își pot găsi în învățământ aplicări utile și binevenite. În prezentarea materialului instructiv trebuie să ținem cont de caracterul dominat al percepției care impresionează mai mult și prezintă un interes mai viu pentru copil, pentruca ceea ce-i prezentăm să fie un răspuns cât mai natural la interesul care-l manifestă. Totdeodată trebuie să facem educația pentru facilitatea percepției caracterului mai puțin omnipotent și impresionabil, pentru a ajuta mai mult la fixarea și concretizarea materialului expus.

Valoarea practică educativă a normelor pedagogice cari se pot extrage din aceste modeste încercări — întreprinse pe urma altora mai autorizate, sugestia mi-a dat-o lucrarea „Raportul dintre intuiție și abstracție” a d. Gh. Comicescu — este indubioasă și cei ce privesc cu simpatie viitorul școlii românești vor folosi cu succes aceste frumoase cuceriri.

Petru Șerban

● **Dela bancă.** Se aduce la cunoștința tuturor membrilor Băncii inv. Arad că la plata salariilor de pe luna Mai li s'a predat mandatarilor de plată, dividendă convenită pe anul 1936, precum și titlurile (acției), achitate până la 31 Dec. 1936.

Se mai încunoștințează că, începând cu reținerile din salariile de pe luna Aprilie c. Banca nu mai eliberează chitanțe de plățile făcute, ci toate sumele sunt cuprinse într'un borderou comun, care se păstrează la bancă și la revizoratul școlar.

Ion Mladin
Casarul băncii.

DIVERSESpiritualitatea naționalismului
românesc

Vremea noastră este vremea grijilor de neam. O extraordinară încordare se ațâță în fiecare suflet. Trăim cu sufletul la gură. Ne mistuie încercările. Ne chinuie destinul. Trăim nostalgia paradisului.

Uriășul sbucium frământă mai mult generațiile de după război. Cei ce n'au avut copilărie, fiindcă le-a mâncat-o furtuna, sunt sortiți parcă să nu aibă nici tinerețe. Frământarea aceasta, neobișnuită la niște tineri, a dovedit că în firea lor zac energii nebănuite. Din ea se desprind câteva momente esențiale, din lumina cărora se împletește — curcubeu peste țară, — destinul neamului românesc.

Spre acest destin românesc deschide perspectivă largă — omul nou. Omul nou cunoaște realitatea neamului prin intuiție. El îi coordonează forțele sub un comandament unic, cu o nemărginită iubire. „Faptele acestui om, zidit cu entuziasm și abnegație, sunt asemenea celulelor dătătoare de viață nouă”.

„Trebuie să ținem seamă de un singur lucru: steaua polară care ne mână și ne scoate la liman, făcându-ne să trecem birui-tori peste toate furtunile, nu este alta decât aceea pe care am văzut-o mijind în primele licăriri ale naționalismului de după război. Dela ea pornește orientarea veacului XX. Prin ea se rezolvă problema existenței noastre în lume. Unii nu au văzut-o pentru că sufletul le era întunecat de neputința asimilării spiritului etnic; alții nu au urmat-o pentru că se aflau înstrăinați în propria lor viață; cu care-au crezut în ea pășesc pe linia săvârșirii unui destin luminos și trainic”. (Nicolae Roșu: „Orientări în veac” Editura „Cugetarea”, pag. 5-6).

Generația care n'au avut copilărie s'a ridicat prin eroismul ei până la altitudini pe cari adie spiritualitatea. În această zonă respiră. Pe drumul către aceste înălțimi s'a orientat după următoarele puncte cardinale:

Hristos — în ordinea spirituală;
Națiunea — în ordinea socială;
Monarhia — în ordinea politică;
Corporatismul — în ordinea economică.

Generația această a căutat și caută să șteargă individualismul exagerat, — derivat al liberalismului materialist, — militând pentru anonim, creind astfel omul nou, care se contopește cu națiunea lui, trăiește pentru ea mărindu-i dinamismul și asigurându-i dinamismul îi asigură eternitatea. În lupta care s'a început pentru închegarea nouilor forme de viață, cu uimitoarea vigoare s'a accentuat primatul spiritului — până la paroxism.

La ce distanță au luat acești tineri creatori de viață nouă, pe cei ce s'au întors dela marele praznic al neamului, „cu ochii câpiți de somnul istoriei“! Cei cu activitate de „nopti pierdute“ și „zile consumate în somn“, aplică pe fruntea schimbătorilor de vremuri, eticheta pe care au scris cuvântul: „subverzivi“! Deși tinerii au reluat firul ideologiei naționatiste tors de Mihail Eminescu, „democrații“ pun anumite îngrădiri întoarcerii la puritatea tradițiilor.

Trăirea nouă este un elan de spiritualitate. În locul rațiuni, care era atotstăpânitoare în viață, stă credința. De aici efectul: în locul blazării, — elanul.

Astăzi, procesul de trăire se normalizează pe bază de intuiție. Se intuiesc realitățile pentru a se desprinde din ele normele de viață. Ideile directe conduc către spiritualitate. Naționalismul și creștinismul sunt recunoscute ca supreme adevăruri și norme pentru viață. Atât naționalismul cât și creștinismul au caracter spiritual. Unul își are izvorul în realitatea naturală; celalt își are izvorul în realitatea transcendentului. Între ele, însă, există o legătură de înrudire: spiritualitatea.

Naționalismul e un fenomen de iubire desinteresată, pentru națiune, trăit de cei ce-i aparțin. Națiunea este o realitate socială, care depășește actul de voință al indivizilor; o societate naturală sau istorică, care și-a dobândit existența, nu printr'un act continuu al voinței individuale, ci printr'un act de naștere. Națiunea, — care după școala istorică — organicistă se confundă cu patria, — nu este o asociație. Ea nu se poate înființa, nici alege; căci este un „datum, căruia te subordonezi involuntar prin în-

săși faptul heredității." (Nicolae Roșu — după Charles Maurras — în „Dialectica naționalismului“).

Di Nicolae Roșu, în valoroasa lucrare: „Dialectica naționalismului“, la pagina 141, în studiul asupra sociologiei națiunii, ne arată — după Camille Jullian — elementele constitutive ale națiunii. Ele sunt: 1. Sentimentele comune. 2. Obiceiurile comune. 3. Limba națională. 4. Influența solului. 5. Temperamentul național sau geniul.

Națiunile, fiindcă depășesc puterea de voință a indivizilor, nu-și găsesc origina în această putere. Di Nicolae Roșu în continuarea acestui studiu, (pag. 143), citează pe Roberto Michels, arătând origina națiunilor: „Forma originară a gândirii naționale proprie unei ideologii și unei elite este mitologia. Națiunea trebuie să descindă din semi-zei, și din eroii populari, fapte și obiecte de cult, cu toate că din punct de vedere istoric. sunt inacceptabile. În afară de aceasta, națiunea trebuie să fi avut o providență particulară și divină și soarta ei trebuie legată de o anumită predestinare metafizică.

După aceste cuvinte care „au o semnificație adâncă“, pentru că „despică orizontul metafizic al existenței creatoare, a dumnezeirii“. Di Nicolae Roșu observă că „patriile nu ar avea o origină conjuncturală, dependentă de aspectele relative și contingentele realului. Origina lor este providențială și divină.

Ideologia naționalistă românească are în țesătura ei un fir luminos: credința în eternitatea neamului. Această credință însă, nu este urmarea logică a presupunerii că neamul le derivă din eternitate și prin urmare, rămân în eternitate. Complectată cu creștinismul, care ne-a fost dat spre desăvârșirea cunoașterii noastre, ideologia naționalistă, nu trece existența omului. Omul nu există din veci; prin urmare, nici popoarele — care îi succed în existență. Afirmarea eternității națiunilor de către ideologia naționalistă românească, nu privește începutul națiunilor, ci neîncetarea lor de-a mai fi. Au fost vremuri când națiunile nu-și aveau existența, dar odată ce și-au primit-o, nu-și vor mai pierde-o niciodată. Ele vor avea-o și în lumea transcendentală. Noi credem în ea și o mărtisim. De aici orientarea către spiritualitate și trăirea în elan.

Dar iată definiția neamului — cea mai bună dintre toate — cu întreg cuprinsul ei:

„Când zicem neamul românesc, înțelegem: toți Români vii și morți, cari au trăit dela începutul istoriei pe acest pământ și cari vor mai trăi și în viitor.

Neamul cuprinde:

1. Toți Români aflători, în prezent, în viață.
2. Toate sufletele morților și mormintele strămoșilor.
- 3 Toți cei ce se vor naște Români.

Un popor ajunge la conștiința de sine, când ajunge la conștiința acestui întreg, nu numai la aceea a intereselor sale.

Neamul are:

1. Un patrimoniu fizic, biologic: carnea și sângele.
2. Un patrimoniu material: pământul țării și bogățiile lui.
3. Un patrimoniu spiritual care cuprinde:

a) Concepția lui despre Dumnezeu, lume și viață. Această concepție formează un domeniu, o proprietate spirituală. Frontierele acestui domeniu sunt fixate de marginile strălucirii concepției lui. Există o țară a spiritului național, țara viziunilor lui, obținute prin revelație și prin proprie efortare.

b) Onoarea lui ce strălucește în măsura în care neamul s'a putut conforma, în existența sa istorică normelor isvorite din concepția lui despre Dumnezeu, lume și viață.

c) Cultura lui: rodul vieții lui, născut din propriile efortări în domeniul gândirii și artei. Această cultură nu este internațională. Ea este expresia geniului național, a sângelui. Cultura este internațională ca strălucire, dar națională ca origine. Făcea cineva o frumoasă comparație. Și pâinea și grâul pot fi internaționale ca articole de consumație, dar vor purta pretutindeni pecetea pământului în care s'au născut.

Toate aceste trei patrimonii își au importanța lor. Pe toate un neam trebuie să și le apere. Dar cea mai mare însemnătate o are patrimoniul său spiritual, pentru că numai el poartă pecetea eternității, numai el străbate peste toate veacurile. (Corneliu Zelea Codreanu: „Pentru legionari“, Ediția II-a, pag. 396—97).

„Neamul este o entitate care își prelungește viața și dincolo de pământ. Neamurile sunt realități și în lumea cealaltă, nu numai pe lumea aceasta“. (Idem pag. 398).

Adevărul acesta este confirmat și de Sf. Scriptură: Apocalips cap. 15, v. 4 și cap. 21, v. 23—24.

Dumnezeu a dat neamurilor un destin istoric. Neamul româ-

nesc a început să și-l trăiască prin creștinism, căci „întâia noastră idee conducătoare a fost idea creștină”, cum spune Dl. profesor Nicole Iorga („Istoria Românilor în chipuri și icoane”, pag. 119). „Creștinismul face parte integrantă din ființa noastră națională”. (Nae Ionescu : „Roza vânturilor”, eseul : „Biserica țaranilor”, p. 35).

Sub forma ortodoxiei, ideea creștină ne completează spiritualitatea. Ea chiar se identifică cu naționalismul nostru. Intreaga măsură a spiritualității noastre, în ea stă. Misticismul, care e partea cea mai adâncă a spiritualității, în naționalismul românesc se desfășoară în elanuri. El nu-i străin ortodoxiei. S'a crezut greșit într'o ortodoxie fără misticism, a nu-i recunoaște, înseamnă a nu-i recunoaște virtuozitatea. Unde nu există misticism nu există virtute. Și fără el, spiritualitatea lăncezește. Numai prin el vibrează viața și se cristalizează în virtuți. Misticismul nu este lene, ci vigoare. Acolo este mai mult, unde există mai multă credință, Cine poate susține că toată puterea vieții nu stă în credință? „De ați avea numai atâta credință cât un ir de muștar și ați zice muntelui acestuia: „ridică-te și te aruncă în mare”, și nu vă veți îndoi în inimele voastre, fi va orice veți zice”.

Misticismul ortodoxiei alțoit pe ideea națională a devenit un misticism dinamic. El înseamnă „trăire până la vibrație pură a valorilor de pe toate planurile de manifestare ale spiritului național”. El poate cuprinde întreaga națiune românească mișcând-o din pasivitate, urcând-o până la elan și ușurându-i viața. De aceea, naționalismul românesc este mesianic.

Prin ofensiva acestui misticism se va naște din nou la virtuți. Cinstea, care era socotită din antichitatea păgână, ca mare virtute civică, astăzi a dispărut din viața creștinilor. Care neam mai poate arăta pe un Aristide? Cinstul Aristide tezaurarul a dispărut dintre contemporani.

Plecând dela aceste dureroase constatări, generația nouă și-a scrutat conștiința și s'a îmbrăcat cu armura misticismului ca să creeze o spiritualitate nouă, cristalizată în virtuți. Generația aceasta pretinde o mare satisfacție: jertfa totală. Numai prin ea se va produce „schimbarea la față a României”.

Spiritualitate, înseamnă, primatul sufletului în viață.

Misticism, înseamnă, trăire pe bază de mare credință.

Dar ce-i ortodoxia, și care este raportul dintre ele?

Ortodoxie înseamnă trăirea lui Dumnezeu în cm, și a omului

în Dumnezeu. Ea este învățătura despre hramul, pe care ni l-a dat Dumnezeu prin Hristos, modelul unic și universal al vieții în Dumnezeu. Ortodoxia este învățătura despre energia spirituală, dată nouă prin Hristos, cu care punându-ne în permanent acord, putem să ne transformăm viața, ridicând-o pe culmile perfecțiunii. (După Dl. Nichifor Crainic, : „Ortodoxia, concepția noastră de viață“.)

Viața nu se poate perfecționa decât prin Biserică. În afara Bisericii nu este perfecțiune, precum nu există nici mântuire. „Biserica e însăși ordinea în care se întocmește făptura eliberată din păcat și restabilă în armonia lui Dumnezeu. Ea este opera de rezidire a lumii săvârșite de Mântuitorul“. (Nichifor Crainic, : Ortodoxia, concepția noastră de viață“) Lucrarea aceasta de restabilire a armoniei cu Dumnezeu prin har, se întinde asupra lumii întregi, a oricărei existențe. Harul nu se deneagă nici unei existențe; deci, nici națiunilor, Dumnezeu inundă lumea cu lumina umbririi Lui“, prin biserică creînd din nou lumea „Creștinismul e a doua creație a lumii“.

Ortodoxia ne învață despre solidaritatea cosmică. În lumina ei vedem că „om și natură se curățește de sgura păcatului“, prin Biserică. Oamenii sunt totuși egal îmbrățișați, căci ortodoxia nu face deosebire între ei după dotația și capacitatea lor naturală. Mântuirea nu li se dă după aceste criterii și după libera hotărâre la concluderea voinții omului cu harul divin. Iată ce spune marele gânditor Nichifor Crainic, despre raportul dintre ortodoxie și naționalism.

„E greșit înțeleasă chestiunea raportului dintre ortodoxie și naționalism. E adevărat că în Biserica lui Hristos nu există „elin sau iudeu“ pentru că toate neamurile pământului au loc în organismul ei spiritual de proporții cosmice. Dar această universalitate în spirit distruge ea oare particularismul formelor naturale pe care îl îmbracă viața în infinita ei varietate? Dacă admitem că universalitatea spirituală a ortodoxiei pretinde o uniformizare în domeniul natural al fapturilor, ar trebui să credem că Dumnezeu, care a creat lumea în varietate și a dotat cu capacitate deosebită fiecare lucru, s'ar întoarce acum împotriva zidirii sale. Ceeace este o absurditate. Ortodoxia urmărește unitatea în spirit și pentru a ajunge la această țintă pornește dela varietatea naturală a lumii. Ucenicii Domnului pornind la apostolat, n'au făcut-o cu gândul de a reduce neamurile la vreun fel de espe-

ranto universal, ci harul Domnului le-a dat darul de a grăi în limbile tuturor neamurilor la care mergeau. Catolicismul impunând popoarelor una și aceeași limbă, cea latină, desconsideră sensul minunii din ziua coborârii Duhului Sfânt. Ortodoxia se conformează sensului acestei minuni, respectând graiul și individualitatea etnică a fiecărui neam. Națiunile, prin urmare, sunt unități variate ale naturii create și ele intră ca atare în organismul ierarhic al Bisericii. Dionisie Areopagitul, vorbind de atribuțiile ingerilor, ne învață că fiecare cetate și fiecare națiune își are arhanghelul ei călăuzitor. Cu alte cuvinte, unitățile naturale ale neamurilor participă ca atare la viața ierarhică a spiritualității creștine.

Ortodoxia în organizarea ei pământească, oglindește perfect acest spirit al doctrinei când își modelează formele locale pe trupul național. Sânt atâtea biserici câte națiuni ca tot atâtea fragmente locale ale Bisericii economice sau cosmice. În toate aceste unități locale sânt valabile aceleași ierarhii, aceleași funcții harice ale lor, aceeași dogmă, același crez în mântuire. Catolicismul făcând din scaunul vicarului unicul său centru, universalizează ceea ce e local, pe când ortodoxia localizează ceea ce e universal. Căci capul Bisericii noastre nu e un vicar oarecare, ci însuși Hristos Pantocratorul. (Nichifor Crainic: Ortodoxia, concepția noastră de viață).

Așa dar să vedem limpede, că raporturile dintre ortodoxie și naționalism sunt de o desăvârșită armonie. Iată pentru ce, naționalismul românesc îi prețuiește valoarea. Prin ortodoxie se desăvârșește spiritualitatea națiunii. Ea împacă văpaia lăuntrică a sufletului cu asprimele necesităților individuale, și acordă armonia lăuntrică, cu voința de viață constructivă și de sacrificiu.

„Ortodoxismul servește atât, cât transformat în instrument, poate să dea variație și tensiune spiritului național“. (Martinescu-Asău: „Unde mergem?“, pag. 131.)

Aceasta este, pe scurt, expunerea, pe care am lăsat-o înțeleasă prin titlul fixat: „Spiritualitatea naționalismului românesc“.

În viața întregii generații tinere se încheagă o spiritualitate nouă. Generația întreagă capătă „un suflet de bronz din sufletul unui singur om“. Ea ne cheamă pe toți la o comunitate de viață spirituală. Ne cheamă într’o „ecumenicitate națională“, la o stare de „unanimă iluminare“.

Un glas prin care ne vorbește neamul întreg, neamul cel curat, ne poruncește deșteptarea. E glasul unui șef de școală spirituală. El zice tuturor:

„Strigați în toate părțile că răul, mizeria, ruina ne vin dela suflet.

Sufletul este punctul cardinal asupra căruia trebuie să se lucreze în momentul de față. Sufletul individului și sufletul mulțimii.

„Chemăți sufletul Neamului la o viață nouă“. (Corneliu Zelea Codreanu.)

Să ne trezim la realitate! Indemnul îl poartă mai mulți.

„Caută-te pe tine însuși — cu sinceritate, cu îndrăzneală — și vei vedea că tu ești în altă parte decât în tine; te vei găsi sub umbra lui Dumnezeu, sau adânc îngropat alături de morții tăi“. (Mircea Eliade în cuvântul de încheiere la cartea Dlui prof. Nae Ionescu: „Roza vânturilor“, pag. 444).

„Chemăți sufletul Neamului la o viață nouă“!

Gh. Moșiu.

Către toți membrii corpului didactic din județul Arad

Membrii corpului didactic neînscrși în societatea cooperativă a librăriei învățătorilor, trecând prin Arad, să se înscrie cu cel puțin o parte socială de 500 lei plătită în zece rate lunare.

Prin înscriere, sporindu-se numărul membrilor consumatori în această instituție, aducem un aport social, vrednic de demnitatea și titlul librăriei.

Librăria învățătorilor are nevoie de cca 500.000 lei capital social ca să poată face față tuturor cerințelor de comenzi în cursul anului școlar ca să aibă absolut tot materialul didactic, rechizițele, cărțile pedagogice, literare și didactice, necesare elevilor, precum și corpului didactic.

Până azi s'a încasat capital social cca 130.000 lei dela cei

250 membri. Capitalul s'ar majora la suma dorită, dacă se vor înscrie ca membrii și ceilalți 700 de învățători dela școalele de toate categoriile.

Fiecare membru cumpărând apoi la această librărie numai de câte 5000 lei cărți, rechizite, material didactic, registre, etc., venitul librăriei poate fi anual de cca 500.000 lei, ceea ce s'ar fructifica an de an și ar întrece orice așteptări. Majoritatea școalelor cumpărătoare, pe bani gata, anul trecut au dovedit cumpărături între 10—20 mii lei, însă păcat că erau prea puține și în loc să se producă venitul așteptat, s'a realizat numai a zecea parte din el.

Un învățător credincios librăriei timp de douăzeci ani, va putea economisi o sumă importantă ce ar rezulta numai din prima de consum. Să se calculeze la 5000 lei anual câte 3% prima de consum ar face în douăzeci de ani suma de 3000 lei plus rabaturile fructificate de 20% ar avea la 20 ani economii 20.000 lei fără a depune lunar vreo sumă cum de regulă fac cei cari își trag din leafă asemenea economii. Sunt sigur că cel care cumpără cei lipsește și totuși face economie, acela nu este niciodată în suferință.

Cerința solidarității corpului didactic este declarată. Fiecare trebuie să recunoască faptele ce pot rezulta din această cooperare. Instinctul de egoism și de separatism infiltrat în sufletul omului, dela firea irațională, nu va da rezultate. Vedem cum străinii de corpul didactic primar se folosesc de exploatarea vinovăției fiecărui. Mărirea avutului lor nu este altceva decât venituri acumulate, dela noi, cari nu am cunoscut puterea solidarității cooperatiste. Exemple avem destule. Veacul trecut și anii cari ne-au părăsit au fericit pe aceia cari nu au meritat. Străinii n'au muncit pentru corpul didactic. Ei azi ne privesc cu înfrigurare, dacă saltul nostru ar avea misiunea asocierii.

T. Tundre

● **Anunț.** Absolvenții din seria 1927 ai școalei normale de Stat din Timișoara, sunt insistenți rugați, a participa la convenirea colegială de 10 ani — fixată pentru ziua de 29 Iunie 1937 (Ap. Sf. Petru și Pavel) în Timișoara — la școala normală.

Programul convenirii va începe la orele 9 dim. după normele fixate de comitet.

Ardeleanu Curtici.

Muzeul școlar

Înainte cu câțiva ani, se discuta mult chestia înființării muzeelor pe lângă școlile primare și unul regional la sediul județului.

Aceasta idee, care la început promitea mult, — nefiind forțată de autorități; din lipsa de bani, poate și de interes — a rămas proiect uitat și nerealizat.

Având la școală colegi însuflețiți pentru inovațiuni și idei salutare, ne-am decis să strângem prin elevi și dela cunoscuți, tot ce credem necesar și util pentru un muzeu școlar. Sforțările noastre și bunăvoința unor colegi, — dintre cari amintesc pe dl Simeon Albu dir. școlii No. 22 din Arad, care ne-a donat o serie întreagă de minerale și roci, — a rezultat un modest muzeu, aranjat pe aproape 100 cartoane, pe care, la mijlocul anului școlar 1936/37, le-am și dat scopului pentru care au fost realizate.

Acest muzeu, e divizat în două părți: unul general așezat în coridorul școlii și celalalt pe clase, pus la dispoziția elevilor în salele de învățământ.

În cele ce urmează arat împărțirea și aranjarea pe cartoane a materialului din muzeul școlar general, pentru cei ce se interesează de această chestiune și cari vor putea extrage ce le convine, ce le corespunde și ce se potrivește cu cerințele locale, împrejurări și posibilitățile lor bugetare.

Cartoanele au dimensiunea de 30/34 cm. Pe aceste e fixat materialul cu: sârmă, ori e lipit cu clei și e aranjat pe cât e posibil, în formă simetrică.

Cartonul No. 1, cuprinde 12 *metale* în plăci subțiri, din: oțel, fier, tuciu, aluminiu, aramă galbină și roșie, zinc, tinichea, bronz, cositor, plumb și tin.

Carton No. 2, conține pătrățele de piei de: cal, vacă, vițel, bivoliță, oaie, capră, căprioară, cerb, crocodil, șarpe, șopârlă și pește.

Cartoanele No. 3-4, arată furnire și lemne. Materialul acesta e confecționat din scândurele mici și e aranjat după împărțirea lemnului în: moi, tari și exotice.

La lemnele moi sunt susceptibile: bradul, plopul, teiul, arinul și junigerul.

La cele tari: stejarul, fagul, ulmul, frasinul și carpănul.

Exotice sunt: mahanul, trandafirul de India, palisandrul, prizul, și abanosul.

Carton No. 5. Derivatele stejarului și bradului.

La stejar e arătată o scânduriță, o bucată de scoarță; în sticle sunt: cărbune, surogat de cafea și tăbăceală.

La brad este: o scânduriță, sămânțe în sticle: sacâz, terebentină și gudron.

Carton No. 6. Materialul țesut din: cânepă, in, lână, bumbac, mătăasă și mătăasă artificială.

La cânepă sunt luate: sămânțe, ulei, fuior, sfoară și pânză.

La in: sămințe, ulei și pânză.

La lână: țesătură.

La bumbac: țesătură.

La mătăasă naturală: țesătură.

La mătăasă artificială: scânduriță de brad, celuloză și țesătură.

Carton No. 7. Partea I. arată *felurile pământului* și anume: humos, lutos, argilos, calcaros, nisipos și forma cum sunt așezate straturile de pământ.

În partea II sunt luate următoarele îngrășăminte chimice: tetrafosfat de calciu, ceanură, calciu, azotat de sodiu, sulfat de magneziu și sulfat de amoniu. Materialul acestui carton e așezat în sticle.

Carton No. 8 cuprinde materialul din care se prepară săpunul și lumânările.

La săpun, în sticle sunt: seu, untură, ulei, sodă caustică și sare.

Aici e descris și modul de preparare.

La lumini, tot în sticlă sunt: ceară, parafină, seu, stearină și acid sulfuric.

Carton No. 9. Partea I conține fabricarea zahărului. Aici, în sticle, e așezat următorul material: felii de sfeclă de zahăr, cărbune vegetal, ultramarină, melasă, sirop concentrat, sirop rafinat, zahăr brut, zahăr tos, zahăr cub și zahăr praf.

Ca feliile de sfeclă să nu se usuze, peste ele e vărsat spirit.

Partea II arată conținutul de zahăr a poamelor.

Materialul acesta e intuit prin niște rotițe tăiate din carton galben, pe care sunt colorate cu negru sectoare de diferite mărimi cari arată în mod descrescând conținutul de zahăr a următoarelor poame: smochine, struguri, pere, prune, caisine, mere cirese, persici, gutui și vișine.

Carton No. 10. Sămânțe de poame. Pe acest carton, în sticle, sunt așezate sămânțe de: mere, pere, scorușe, prune, cireșe și vișine. Mai sunt lipite coji de: nucă, alună, caisină, persecă și migdală.

Partea II-a cuprinde beuturi spirituoase destilate din: struguri, prune, pere, cireșe și vișine.

Carton No. 11. Aici sunt așezate cochilii și scoici de mare și de râu, în diferite forme și mărimi.

Carton No. 12. Soiuri de fasole.

În sticle cu gura largă, sunt așezate următoarele soiuri de fasole:

Albă: zaharatică, flageolet și Emperor Viliam.

Galbenă: cronprunz, fidea.

Brună: dellicatesă, incomparabilă cu boabe mari și marmurată.

Roșie deschisă, închisă, arabă, cu boabe mari și uriașe.

Neagră: măruntă și Mont d'or.

Carton No. 13, arată boalele viei. Aici se poate vedea — pe frunză și boabele de struguri — geronospora, apoi filoxera și modul de altoire a viței. În sticle sunt: sulfat de cupru, hidrat de calciu și praf de sulf.

Carton No. 14. Altoirea pomilor.

Aici se arată altoirea în: ochiu, în despicătură, prin alăturare, sub coajă, scutirea altoiului de de paseri, iar în sticle, materiul necesar la altoire, precum: ceară, rașină, terebentină și alifie.

Carton No. 15. Soiuri de porumb și grâu, În tuburi de sticle sunt așezate următoarele varietăți:

La porumb: dinte de cal, bănățan, pignoieto, cinguantin, fleischmann, alb, sur, roz, roșu și de Cenad.

La grâu: băștinaș, prolific, alb, de Odvoș și din Ungaria.

Carton No. 16. Derivatele porumbului. Aici sunt arătate următoarele derivate: făină, uleu, spirt, scrobeală și zahar. Afară de aceste, mai sunt fixate: un știulete de porumb, coccan fără boabe și un tuleu scurt.

Carton No. 17. Sămânțe.

Pe cartonul acesta și încă 4 următoare sunt așezate cereale sămânțele legumelor și ale florilor cum urmează:

Cereale: grâu, porumb, orz, ovăz, secară și orez.

Plante industriale: cânepă, in, tutun, mac, rapiță, tătarcă, rișin și floarea soarelui.

Carton No. 18. Sămânțe.

Aromatice: ceapă, chim, piper.

Rădăcinoase: morcov, pesternac, pătrunjel, hrean, nap
sfeclă, ridiche și țelină.

Mai sunt: gulii, pătlăgele roșii și vinete.

Carton No. 19. Sămânțe.

Cu frunză lată: varză, varză creastă, conopidă, salată, spa-
nac și lobodă.

Păstăioase: Fasole, mazăre, linte și soia.

Plante de nutreț: trifoiu, lucernă, iarbă, mohor și bicău.

Carton No. 20. Sămânțe.

Cucurbetoase: castraveți, iurghetă, lebeniță, pepene, dovleac
și cucurbetă.

Partea II-a a acestui carton, cuprinde derivatele cartofului
și anume: lapte, alcool, sirop, făină și scrobeală.

Carton No. 21. Sămânțe de flori. Aici se pot cunoaște
sămânțele următoarelor flori: busuioc, mac dublu, tilie, begonie,
floarea soarelui dublă, fasole violeză, gura leului salvie și celonă
cristală.

Carton No. 22. Cereale și derivate măcinate.

La grâu: făină, gris, țărâțe.

Porumb: făină.

Orz: tăină, surogat de cafea.

Ovăz.

Carton No. 23. Derivatele țigeteiului. Pe cartonul acesta sunt
așezate următoarele miteși: țigeti brut, eter de petrol, gazolină,
benzină, ligroină, terebentină artificială, uleu lampant, parafină,
vazelină, păcură, gudron și mazut.

Carton No. 24. Vopsele în formă de praf, în următoarele
12 colori: alb, galbin, portocaliu, mohorât, vânt, verde, roz, roșu,
violet, negru, argintiu și auriu.

Carton No. 25. Uleuri de: parafină, terebentină, cânepă,
în, masline, porumb, rapiță, firnis, pentru mașini, pentru padi-
ment, carbolin și catran.

Carton No. 26. I. Produsele gudronului extras din căr-
bunele de pământ. Aici sunt luate următoarele: naftalină, antra-
cen, benzen, toluen, fenol și crezol.

II. Produsele calciului: ciment, ipsos, carbură de calciu,
suprafosfat de calciu și hidrat de calciu.

Materialul acesta e așezat în sticle.

Carton No. 27. Prafuri medicinale. În sticle.

Contra durerii de cap: aspirin, pyramidon, și fenacetin.

Contra arsurii de stomac: sodă bicarbonă, magneziu și bismut.

Ca purgativ: sulfat de magneziu.

Contra frigurilor: chinină.

La gargară: calciclorat.

Întăritor de oase: calciu fosfor.

Cartoanele No. 28—29. Tablouri mici cu flori colorate.

Cartoane Nr. 30—31. Tablouri mici colorate reprezentând legume și alte plante de grădină.

Carton No. 32. Ochiul.

În deseme colorate se vede: ochiul sănătos, cel miop, cu nerv degenerat, cu coroida inflamată, cu retina bolnavă, trahoma, conjunctivită, albeață și panoftalmie.

Partea a II. arată materii streine în:

a) aerul de munte și mare, cel dela sate și în cel dela orașe.

c) în apa de izvor, fântână și râu

Carton No. 33. Bacterii.

În tablouri mici colorate se văd: bacteriile din apă, în scuipatul bolnavului de tuberculoză, bacteriile antracelui, ale colerii și spirilii febrei.

Partea II, arată microbi copiii și anume: variola, scarlatina, pojarul și eczema.

Carton No. 34. Fluturi.

În tablouri mici, colorate, se văd diferite soiuri de fluturi de noapte și de zi, mai ales aceia, cari trăiesc prin țara noastră.

Carton No. 35 cuprinde bureți și ciuperci otrăvitoare și bune de mâncat.

Carton No. 36. arată insectele mai cunoscute reprezentate prin tablouri mici colorate. (Suntem pentru insectare n. r.)

Carton No. 37 reprezintă formațiunile norilor.

Carton No. 38. Modele de sculptură Pe 8 scândurile din lemn moale, sunt arătate mai multe forme de creștături și sculptură în bază, precum și un model combinat din aceste decorațiuni.

Carton No. 39. Alegoria fericirii. Pe acest carton sunt așezate: o carte, o cruce și o pușculiță, reprezentând calea fericirii. Aceste 3 obiecte sunt încadrate într'o ghirlandă de flori desemnate și colorate.

Pe locul liber dintre carte și cruce sunt scrise maximele: cultură, cinste, sănătate, fericire și viață lungă.

Carton No. 40. Alegoria nefericirii. Aceasta e reprezentată printr'un pachet de cărți de joc, o sticlă mai mică de răchie, țigări și o pipă. Aceste obiecte sunt încercuite într'o cunună de spini, sub care sunt scrise cuvintele: dispreț, mizerie, boală și moarte.

Cartoanele No. 41—50 cuprind o serie întregă de minerale și roci fixate prin sârmă, etichete și aranjate conform împărțirii prin mineralogie.

Acesta este muzeul general. Muzeul din salele de învățământ cuprinde din acest material numai partea ce interesează clasa respectivă.

Muzeul acesta este un modest început încă fără valoare, dar care va putea fi selecționat și complectat de colegii cu a căror concurs l-am realizat.

Petru Zoșiu

La finea anului școlar 1936/37

Un nou an de recoltă sufletească!

Un nou an pe care membrii corpului didactic l-au închinat desăvârșirii sufletului vlăstarelor neamului.

Și acest lucru îl face această breaslă nu pentru că e răsplătită materialicește, ci dintr'un suflet mare ce-l au sădit în ei, educatorii neamului.

Mulțumirea lor este spirituală, este cea pură, lăsată de Divinitate în îngeri neatinsă și în oameni pusă la încercare. Desigur, acei cari vor ajunge și se vor apropia cu fericirea lor de îngeri, vor fi răsplățiți, nu aci pe blestematul acesta de pământ, ci acolo sus de tot, în sufletul fiecărui ins, în dumnezeescul sădit în el și care este în noi sau la înălțimi de noi, după cum e de mare curepenia noastră sufletească..

Cu aceste gânduri aștern aci, câteva înfăptuiri ale colegilor mei, care le-am putut prinde cu diferite ocaziuni.

Concertul școlar al școalelor primare No. 10, 22 și 27 din ziua de 30 Mai c. este o înfăptuire, care se impune, nu atât prin data lui, cât prin măreția lui.

Privit pe școli acest conct, parcă în parte a arătat structura fiecărei, din cele trei instituții

Școala Revizorului grișan - cum o numește lumea - condusă cu pricepere de directorul ei P. Cociu, prin munca și priceperea învățătorilor ei și prin oboseala d. Gh. Suciuc, care a condus și instituit corul ce s'a produs în numele școlii la Palatul cultural din Arad, a fost adevărat simbol al celor spuse de noi.

Alături de această școală, cu aceeași originală mentalitate a unei structuri perfecte românești, a apărut la rampă corul condus cu atâta talent și bărbăție de d. Tocaniță, cu elevii școlii No. 22, unde gospodărește un director priceput d. Albu.

Și a treia stea din ansamblul concertului, Școala No. 27 atât de bine organizată de directorul ei d. M. Nonu, are un cor condus de iubitorul de muzică Ion Caba, care ne face cinste.

Dar, despre această școală suntem forțați să mai scriem.

În ziua de 6 Iunie c. s'a sfințit Pavilionul național din curtea școlii, în fața unui public numeros.

Iată cuvântarea cucernicului părinte, cu această ocazie:

IUBIȚI CREȘTINI, IUBIȚI STRĂJERI,

Cei vechi își zideau cetăți puternice pentru ca să stăpânească popoare. Cetățile lor erau din piatră, dar și ele, și neamurile vechi s'au dărâmat și prăbușit, pentru că au fost piatră și sufletele lor. Neamurile s'au stâns în negura vremurilor, iar fortificările lor au ajuns: ruine, mormane, praf și pulbere bătută de vânt. Au lipsit viața! Aceasta a fost menirea și sfârșitul cetăților și a sufletelor de piatră.

* * *

Astăzi în sec. XX popoarele, care își dau seamă de menirea ce o au în concertul popoarelor din lume, se întăresc și doresc să viețuiască prin altfel de cetăți, prin altfel de întărituri: prin cetăți vii, care niciodată nu se dărâmă, nu devin ruine și mormane, nici pulbere aruncată în voia vântului, care nu sunt astupate și uitare de negura vremurilor, Neamul nostru este un neam conștient, și are menirea

sa bine determinată. Deci pretutindeni, astăzi, pe întinsul Țării se zidesc cetăți vii! Aceste cetăți se ridică în aer liber, fără piatră, nisip și var...

Noile cetăți se ridică pe virtuți și eroismul părinților noștri. Aceste puteri mistice sunt concentrate în drapelul Țării. E destul să avem **drapel**, ca să putem zidi cetăți vii! Secretul constă în puterea sufletului de a absorbi din acele virtuți, a trăi și a le înmulți cu prisosință în viața noastră, prin acest scump tezaur!

Astăzi în Grădiște se pune piatra fundamentală a unei cetăți vii, a cărei piatră unghiulară **este duh din duhul strămoșilor noștri, virtute și eroism din virtuțile și eroismul înaintașilor noștri!**

Acest edificiu mistic este reflexul puterilor tot mistice a acestui drapel, căci prin El vedem seninătatea sufletească, ca albastrul cerului, a părinților noștri;

prin El vedem înțelepciunea Lor, care, ca și razele de soare, străbate întreaga ființă a neamului nostru;

prin El ni se oglindește eroismul și virtuțile strămoșilor, ca para focului!

Aceste comori sufletești sunt veșnice și răsar din comorile strămoșilor întocmai cum răsare soarele zi de zi, încălzește și ajută vieții tuturor ființelor.

Suflete zidite pe astfel de temelii, vor fi fiecare în parte, câte o cetate vie, care va naște eroi. Asemenea cetăți vor fi veșnice!

Veți înțelege, așa dăr, ceea ce facem noi astăzi.

IUBIȚI STRĂJERI,

veniți, ca dela acest Drapel sfințit să luați lumină din lumina Lui, virtuți și eroism din comorile Lui! Fiți harnici și vrednici de puterea mistică a acestui drapei! Luați duh prin El din duhul părinților și a strămoșilor vostri... Și prin simbolul lui fiți vrednici de gloria istoriei românești, de eroii Săi, a căror virtuți sunt scrise în cartea veșniciei și a neamului, care cu vrednicie își pleacă fața, în fața memoriei lor!

Auziți șoapta întregului neam ce vi-se adresează vouă prin drapel! Noi nu vă vom lăsa singuri, ci vom trimite în voi duh din duhul nostru, virtuți din ale noastre, ca să vă

puteți ridica la glorie și nemurirea neamului nostru românesc, iar noi cu voi, vom fi până la sfârșitul veacurilor.

Primiți aceste îndemnuri cu ocazia sfințirii acestui drapel...

Primiți în sufletul vostru străjeresc binecuvântarea lui Dumnezeu, care s'a revărsat peste noi, prin stropirea sfintei aghiazme și cu acestea vă urez:

Sănătate!

Păr. G. Mureșan

A mai vorbit la această solemnitate d. dr. Ispravnic, comandantul Legiunii străjerilor din Arad, dna Dir. a liceului G. B. Bucurescu, comandanta Legiunii străjerelor din Arad, apoi Directorul școlii d. M. Nonu și comandanta Stolului dșoara Lucia Ceaușoglu, care a arătat ce este și importanța străjeriei.

Apoi a urmat un program de exerciții, declamări și jocuri, executate impecabil sub conducerea priceputei comandante Ceaușoglu, care face cinste corpului didactic.

Ar mai trebui să arat organizarea perfectă a școlii No. 19, care e o perlă a străjeriei, apoi expozițiile de finea anului, dela toate școlile, spre a putea evidenția, rodul și excepționalul rezultat, constatat la finea acestui an școlar. In viitor vom face acest lucru.

Ion Blăgăilă

Cursurile de vară ale asociației înv. din orașul și jud. Arad

Un punct din programul asociației noastre, care urmează să fie împlinit vara aceasta, este cursul de vară ce-l organizăm anul acesta.

După cum am anunțat din vreme, în vederea acestui fapt s'a elaborat un program bine studiat și cât mai folositor celor ce se prezintă la curs.

Taxele s'au stabilit la limită și s'a căutat avantajul de a fi achitate în rate lunare.

Astfel, pentru cei cari vor locui în internat, la curs, vor achita suma de Lei 600, în schimbul cărei sume vor beneficia de dormit și 3 mese la zi.

Cursiștii pot fi și externi, adică să urmeze numai cursurile însă să locuiască și să mănânce în particular.

Aceștia vor achita numai taxa de înscriere la curs, care este 100 lei și pe care trebuie să o achite toți cursiștii indiferent dacă sunt în internat sau externat.

Învățătorii vor fi găzduiți într'un dormitor din clădirea Casei învățătorilor, iar învățătoarele în alt dormitor. Cursiștii vor trebui să aducă albituri de pat, adică un cerșaf și o periniță mică. Restul se va da de către noi.

La cursuri, vor putea să participe și colegi sau colege din alte județe, în aceleași condițiuni.

La cursuri se va preda:

1. *Literatură*: genurile literare și se vor face caracterizări generale asupra operelor și autorilor contemporani, de către d. prof. *M. Păun*.

2. *Științe naturale și geografia*: științele naturale aplicate directive etc. sub conducerea d. prof. *N. Blaga*.

3. *Agricultură*: îngrășăminte naturale și artificiale (superfosfați) etc. circulația diferitelor elemente în natura, (viața) plantelor, lecțiuni tratate de d. prof. *Juneu*.

4. *Istorie*: epocile culturale din Istoria românilor, tratate de d. prof. *Șonerieu*, și evenimente și epoce specifice de viață economică și politică din istoria neamului nostru.

5. *Pedagogie*: lecțiuni de psihologie și pedagogie ținute de d. prof. *V. Nicolaescu*.

6. *Psihologie aplicată și bibliografie de studiu*: Fișa, măsurători autopometrice (descrierea aparatelor și deprinderea în mânăuirea lor) metodele de studiu ale individualității, funcțiunile sufletești ale copilului, aprecierea lor prin diferite metode, testele de inteligență și teste funcțiuni, etaloane pe clase etc. (Sub conducerea d. I. Blăgăilă). Pedagogia generală cartea d. G. G. Antonescu (sub conducerea d. R. Ponta). Oameni aleși, cartea d. Simionescu, dată pt. gr II (sub conducerea d. G. Tudor). Forțele naționalismului creator, Roza vânturilor și Curentul Școalei naționale (sub conducerea d. G. Moșiu). Pârvan și istoria d. Giurescu (d. N. Cristea). Metode curente și sisteme noi de Enescu sub cond. d. Tărăpoancă. Aritmetică, geometrie și fizică sub cond. d. Sândișiu. Cooperarea școlară sub cond. d. T. Țundre. Lucru manual sub cond. d. Guleș., etc. Cursiștii vor face lucrări, teze re-

cenzii etc. care se vor completa prin discuții și de profesorul de specialitate.

Pe lângă aceste lecțiuni vom avea câteva demonstrațiuni practice la o școală din localitate unde se vor face aplicațiuni pentru a demonstra cele mai noi metode.

La cursuri vom avea câțiva alesi conferențieri prof. Universitari, d. C. Rădulescu-Motru, d. Nae Ionescu, d. Nichifor Crainic, d. Bagdasar d. Maior N. Popovici, d. prof. Al. Constantinescu, d. Ing. Ieșanu, d. Ing. Grecu, etc. Deasemenea vom avea în mijlocul nostru câțiva distinși medici din localitate, care ne vor pune în curent cu cele mai noi chestiuni de igienă aplicată în educație.

La aceste cursuri vor putea participa și învățătoare dela grădinele de copii, fiindcă la cursuri se vor organiza și lecțiuni cu un caracter pedagogic specific copiilor mici. Așa se vor studia problemele și metodele noi ale grădiniilor de copii (Montesori și Decroly), de acea colegele dela școlile de copii mici se vor putea prezenta la aceste cursuri cu precădere, ele folosindu-le într'un mod hotărător.

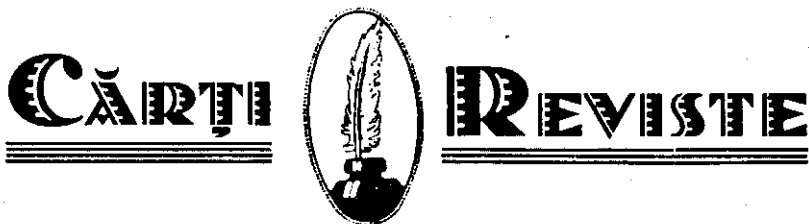
De altfel noi avem sprijinul d. M. Biciulescu, care va sta alături cu noi la cursuri și va face demonstrațiuni cu materialul Mar. Bic., precum va expune și metode, test de inteligență. B. D. etc., adecvate mentalități copiilor dela grădinițe. Se vor face și excursiuni și vizite pe la diferite instituții, fabrici etc. precum și în jur.

Pentru orice membru al corpului didactic, cursurile ce le organizează asociați inv. din orașul și jud. Arad, sunt un mijloc practic de perfecționare. Cursurile se vor ține în Arad, la Casa Învățătorilor.

Inscrierile se pot face zilnic la Rev. școlar din Arad, sau printr'o carte postală ce se va trimite: Asociației inv. Arad, Bul. Carol 66. (Casa învățătorilor).

Comitetul asociației

T. Țrgezi: „Ochii maicii Domnului“

(Cum își învață Sabina copilul).

Cât de ciudat este sufletul omenesc! Prin câte frământări a trecut el, în uriașă sforțare de a cuceri și supune tot ce a dicat interesul omului, — căci orice activitate este isvorită din interesul de a satisface o necesitate.

Știința omului și câmpul lui de activitate, se limitează acolo, unde nu mai prezintă interes, căci interesul este, dinamul care conduce omenirea. Intreagă viața noastră, nu este altceva, decât o trăire conform intereselor ce avem. Pe bancher îl interesează bursa și cota devizelor, pe militar chestiunile războinice, pe politician soarta aderenților spre a nu-i pierde, pe educator în genere, problemele pedagogice.

Incepând cu Comenius și până azi, pe tărâmul pedagogiei s'a făcut mari sforțări, cu tendința, de a pune, în fața educatorilor metode, care să dea cele mai pozitive rezultate. Nu mă refer la nici una din metodele lansate de diferiți pedagogi în decursul vremurilor, ci mă voi ocupa în măsura puterilor mele, de metoda cu care Sabina, mama ideală, femeia înzestrată cu o inteligență strălucitoare și o cultură desăvârșită își învață copilul.

Niciodată literatura noastră, n'a produs o mamă, care să prefere în locul bogăției și belșugului, viața istovitoare, petrecută într'o cocioabă sărăcăcioasă, numai din dragostea, dusă până la cel mai mare sacrificiu, față de odrasla sa: Vintilă.

Neputându-se lipsi de prezența lui, din marea dragoste ce-i poartă, nu-l înscrie la nicio școală, unde să frecventeze în decursul anului, ci-i face educația acasă, folosindu-se de metode create de ea, în mediul sărăcăcios și lipsit de viața șgomotoasă și plină de farmecul neînțeles ce ți-l procură școala și colegii din ea.

Vintilă, poate fi asemănat cu o floare de cea mai nobilă specie, crescută cu îngrijire într'o seră, unde totul i-se dă în mod artificial, fără a se putea bucura, de lumina și căldura soarelui ceresc.

Sabina, în dragostea exagerată, față de Vintilă, îl ține pe acesta veșnic în jurul său, fără să-i îngăduiască bucuria de a se juca împreună cu cei de o vârstă cu el. Cântecul păsărelelor și șgomotul de afară, după care Vintilă lăncezește, este înăbușit prin

făcânitul mașinei de cusut, ce le ajută să-și procure mizerabila lor existență. Întreg avântul acestui băiat datorit de natură, cu o inteligență superioară, este înăbușt între pereții neprietenceși ai camerei fără lumină, după cum ne arată d. Argezi în lucrare: „În ritmul mașinei de cusut s'au petrecut toate luptele lui Vintilă. El a străpuns găuacea dură a cinstitiei și simplei animalități cu ciocul de piatră, de plumb și de metal al sculelor celor mai grele și mai ușoare, mai făgăduitoare și mai perfide. Spărgând silabele ca bolovanii, rupându-le cu unghia hășchiile, desfăcând literele ghimpate, el ajunsese să le facă la loc, să le urzească din nou, să le reimpletească, rănit și sângerat în podul palmelor cu cerneală.“

Copilul acesta minune, din dragostea nețărmurită ce o simțea pentru mama sa, niciodată nu cuteza nici măcar în gând să găsească cauze, nu încerca ca prin propria lui putere să scape din negura nelămuritului, gândurile și concepțiile lui, nici când nu căutau prilejul de-a căpăta o formă exterioară. Totul i-se da de-a gata. Era scotit un fel de mașină „inimă“, căruia nu i se poate îngădui nici măcar o clipă de repaus. „Simțea că se rupe din el câte ceva cu fiecare nou semn trecut prin condeiul rebel, nu cuteza să afirme unde-l doare și preferința lui pentru dulcea lene erau înăbușite într'un oftat.“

Pentru abecedar, Sabina, pune la baza sistemului său de educație intuiția. Materialul didactic, este improvizat din lucrurile pe cari le găsește la îndemână. Metoda este întocmită pe măsura lui Vintilă, căci Sabina trebuia să iasă înaintea confuziilor și nedumeririlor lui.

„Arătând un covrig, ea zise: O.

— Mușc din covrig și rămâne: C. Scot îmbucătura mușcată i-o lipesc covrigului la buza de jos: G. Am rupt tot un covrig în două și am pus cap în cap bucățile de 'ndărătelea: S. Am luat o jumătate din covrigul rupt în două: U.“

Altădată, ca mijloc intuitiv, la predarea altor litere mari, Sabina, face, mai de grabă un fel de scamatorie cu chibrituri: „— Un chibrit: I. Două chibrituri cap în cap în vârf; vârful în sus: A., vârful în jos: V. Lipesc cap în cap A cu V: X.

— Și mai am un briceag cu două limbi deschise: K.“

Literele mici: „Patru cinci muște: una cu coada merge târâș: a. I s'a rupt corpul: o. S'a ridicat în trei piciorușe: m. A rămas în două: n. Și-a scos musca limba: r.

După terminarea literelor, Sabina verifică elevul cu ghicitori improvizate:

„— Cine vine mândru și călare
Și măcar nici cal nu are? (M).

— Ce borțos și ce fudul
 Și niciodată sătul (B).
 Râma o literă știe
 Și numai pe ea o scrie. (S).

Metoda, întrebuițată de Sabina la educația copilului său Vintilă, este o metodă cât se poate de curioasă și totuși se pare că prin ea, Sabina și-a ajuns scopul. Sabina și-a bazat întregul său sistem de educație pe iubire, pe o iubire fără seamă, pe acel sentiment, care rezistă tuturor împrejurărilor, căci își dădea seamă că, în gradul de iubire ce-l pozi inspira elevului tău, se găsește cheia adevăratei educații.

Totuși, educația lui Vintilă, nu și-a ajuns scopul, căci, nu l-a pregătit pentru viață. În marea sa dragoste pentru odorul său, Sabina l-a ținut veșnic, aproape de inima de femeie, dorind să se bucure numai ea, de strălucirile lui însușiri sufletești. Vintilă deasemenea, n'a simțit nici o bucurie, pentru nimic din ce poate oferi viața. Singura bucurie în viață i-a fost mama, căci educația și-o primise dela ea, pentru ea.

Ileana Ioan

Dr. René Ledent și Lucien Wellens: „Scurt tratat de biometrie“.

Această operă pedagogică este tradusă în românește de d-șoara Elvira Nicolaescu profesoară de l. fr., d. Gr. Mărgulescu licențiat în filozofie și d. Vasile Nicolaescu profesor de pedagogie.

Lucrarea e pentru uzul medicilor și educatorilor. Face parte din publicațiile cercului de studii al învățătorilor din Dâmbovița.

Literatura noastră pedagogică are o vădită necesitate de astfel de opere.

Mai ales în ultimul timp problema cunoașterii sufletului infantil se impune imperios în școală, pentru ca să putem reuși în educația ce o intenționăm prin învățământ. Astfel, în acest scop, în ajutorul educatorilor vin operele de orientare practică și teoretică.

Între aceste sunt fișele și testele.

Dar aceste nu le putem cunoaște și împlini fără a citi îndrumările și lămuririle lor.

Or, „Scurt tratat de biometrie“ cuprinde îndrumări precise în ce privește studiul individualității copilului.

Această carte studiată, ajută educatorilor să cunoască aparatele antropometrice și alte mijloace de determinare și cunoaștere a sufletului și aptitudinilor copilului.

În Belgia volumul acesta e socotit posibil de a servi ca manual în școlile normale și institutele de pedagogie ale universităților, precum și mijloc de a „putea conduce pe membrii co-

mitetelor de selecția celor mai bine dotați", în vederea rezolvării multor probleme de organizare școlară și post-școlară.

Volumul cuprinde 400 pag. și costă 200 lei, se găsește în Arad, la Librăria învățătorilor.

Această carte, ce cuprinde în paginile ei arta de a măsura viața, este indispensabilă învățătorilor.

Noi, în numerele viitoare vom aduce și alte aprecieri asupra acestei opere, precum vom reda și întreg cuprinsul ei, atât de însemnat și bogat.

V. Păcală: Monografia satului Rășinariu.

În numărul cinci, din luna Mai, al revistei noastre, am precizat că vom reveni asupra monografiei dlui Inspector general V. Păcală și vom arăta prin acest fapt, planul unei monografii model.

Spunem, însă, din capul locului, că monografia aceasta ar trebui consultată în întregime, de oricine pornește să înjghebeze o asemenea lucrare.

Partea întâia din monografia satului Rășinariu cuprinde:

a) *descrierea fizică*, situațiunea, orografica și hidrografia, geologia, clima, flora, (plante cu flori și fără flori), fauna, (mamifere, păsări, reptile, amfibii, pești, moluște, ortropode, viermi).

b) *istoria*, populațiunea (mișcarea populațiunii, tipul și caracterul, locuința, alimentațiunea, portul, particularitățile de limbă — fonetica, morfologia, glosar, — semne grafice, basme, legende, și alte povești, superstiții, obiceiuri — nașterea și botezul, nunta, înmormântarea, obiceiuri la sărbători — jocuri de copii și de juni, verșuri de copii, strigături, cântece — religioase, bocete, lumești și de joc — vrăji, descântece, doftorii băbești,

c) *economia* de câmp, agricultura, horticultura, de munte, prăsierea vitelor, vânatul și pescuitul, economia forestieră.

d) *industria*, e) *comerțul*, f) *căile și mijloacele de comunicație*, g) *situația financiară*, h) *administrația și justiția*, i) *igena*, j) *cultul religios*, l) *instrucțiunea și instituțiunile*.

În partea II-a a monografiei autorul se ocupă de clădirile, uneltele și întocmirile gospodărești, unelte întrebuințate în economia de munte, instalațiunile industriale la munte.

Iar în partea III-a e redată *ornamentica*, arta decorativă în general, apoi forme în lemn, piatră și zid, lut, fier, ouă, piele și textile.

Tot ce e redat în această operă e bine scris și documentat. Această monografie în cele 528 pagini pas de pas evidențiază cele mai caracteristice particularități ale Rășinariilor, la fiecare pagină fiind atașată icoana fidelă a faptului descris, fotografie, statistică, clișeu, etc.

Lucrarea deși s'a tipărit în anul 1915, condițiunile tehnice

sunt admirabile, iar clișeele cu arta decorativă textilă sunt redată în culorile originale.

Aceasta este cu adevărat o monografie științifică, ea nu prezintă numai o valoare documentară, ci prin felul și conținutul ei cuprinde multă știință, așa că poți chiar învăța multe din ea.

Premiul decernat de Academia Română, pentru valoarea acestei opere atât de științific edată, poate edifica pe oricine asupra acestei valoroase monografii, unică în felul ei, în literatura noastră.

Ion Blăgăilă

Apel.

Domnilor Colegi, Suntem un mic număr de învățători absolvenți ai școalelor normale cu 8 clase, seriile 1920, 1921, 1922 și 1923, cari ar fi trebuit să luăm diplomele de absolvire ale școalelor normale încă în anii 1916, 1917, 1918 și 1919.

Însă, am fost mobilizați depe băncile școalei în războiul pentru întregirea neamului 1914-1919.

Mulți dintre noi nefiind favorizați de soarta, n'am putut obține concedii pentru terminarea școlilor normale, așa că numai după lăsarea la vatră din război și după unirea definitivă a neamului am continuat școala normală, ca elevi ordinari.

În felul acesta diplomele de absolvire le-am luat cu întârziere de 2-3-4 ani, prin anii 1920, 1921, 1922 și 1923, ne putând din această cauză să beneficiem de încadrarea în grade — de dispozițiunile cuprinse în legea de unificare a învățământului din 1924, în sensul căreia cu trei ani împliniți la 1 Septembrie 1934 ca definitivi, cu șase ani împliniți gradul II, iar cei cu 12 ani împliniți gradul I, fără examene sau vre-o inspecție specială.

Unii dintre noi am prestat și examenele de definitivativ cu succes — conform dispozițiilor cuprinse în legea din 1934 — încă prin anii 1925, 1926, 1927 și 1928, dar legea din 1929 publicată în Monitorul Oficial No. 176, ne-a scutit de aceste examene încadrându-ne ca definitivi fără examene numai pe baza absolvirii școlilor normale cu 8 clase.

Dacă înaintașii noștri din ținuturile alipite, car. au absolvit aceiași școală normală cu 8 clase ca și noi cei din aceste serii și tot după aceleași legi existente ca și noi, luptând în război alături de ei și dacă acești înaintași au putut să se bucure de încadrări fără examene în toate gradele de învățământ, apoi de ce nu ne-am putea bucura și noi de aceste favoruri? Dacă înaintașii noștri au avut diplomele înainte de 1 Decembrie 1918 și noi numai după lăsarea la vatră — istoviți în urma mizeriilor în-

durate în războiul pentru întregirea neamului, continuând școala ca elevi ordinari și vârstă înaintată — ar fi o nedreptate ca să nu fim și noi încadrați fără examene la gradul II și fără inspecția specială la gradul I.

Dacă legiuitorul n'a ținut seama de noi cu ocazia legiferării din 1924 și dacă Asociația noastră — care avea datorința să ne susțină justa noastră cauză cu ocazia legiferării — era desmembrată neputând activa, apoi să se fi ținut seamă de noi măcar cu ocazia legiferării din 1934, când Asociația era în depline puteri de a activa.

Până când mai suntem lăsați în această situație neclarificată?

În felul cum ne prezentăm azi cu privire la încadrare noi, cei din seriile de mai sus, suntem puși într'o situație inferioară colegilor învățători formați prin cursurile de vară din ținuturile alipite.

Pentru a pune capăt acestor ilegalități și satisfacerea în mod favorabil a cauzei noastre, cerem ca Domnul președinte al Asociației Generale să intervină la Onor. Minister al Educației Naționale pentru a ne da dreptate și a face să se legiferesc ca: „Învățătorii din ținuturile alipite, absolvenți ai școlilor normale cu 8 clase seriile 1920, 1921, 1922 și 1923 și cărora li s'a recunoscut încadrarea ca definitivi prin legea din 1929, publicată în Monitorul Oficial No. 176 pe data de 1 Septembrie 1924 să se considere înaintați la gradul II fără examene la trei ani împliniți de la definitiviare, adică pe data de 1 Septembrie 1927, iar înaintarea la gradul I, fără inspecție specială la 12 ani împliniți în învățământ”.

Pentru ca Domnul Președinte al Asociației Generale să poată susține întocmai cauza noastră, ar fi de dorit ca toți domnii colegi, cari fac parte din aceste serii, să-și trimită la adresa subsemnatului adeziunea lor înscris și totodată să ceară aducerea și susținerea acestei cauze în proximele adunări generale ale Asociațiilor județene și să ceară înscrierea cauzei printre dezideratele acestor adunări generale

Aureliu Coli,

Inv. director comuna Tătărești de Criș of.
Vața de jos, județul Hunedoara

Erată. În titlul articolului întâiu, al dlui C. Georgiade s'a strecurat o greșală regretabilă. O corectăm aci. Să se citească titlu: „Chestiuni de psihologie *patologică*” în loc de *patologică*.

Cerem scuze d. Georgiade pentru acest fapt, și-i mulțumim din suflet pentru atențiunea deosebită ce-o poartă revistei noastre.

(n. r.)

INFORMAȚIUNI

● **Repartizarea** primei de consum s'a făcut la 153 membrii ai librăriei învățătorilor și anume:

1. Au primit 237 lei: Cârstea Nicolae, Șepreuş.

2. „ „ 181 „ : Spinanţ Eugen, Arad.

3. Au primit între 100-170 lei: Dima Nic. Pecica, Lucaş Iulian Arad, Trifu Const. Arad, Faur Pavel Arad, Miloi Dumitru Arad, Miloi Maria Arad, Cordoş Isaia Socodor, Cordoş Sofia Socodor, Lascu Aurelia Arad, Popescu Mihai Şiclău, Popescu Persida Şiclău, Ponta Sever Şiclău, Cazan Grigorie Cuied.

4. Au primit între 50—100 lei Ilarie Pavel, Dublea Liviu, Stamatoi Constantin, Cristea Nicolae, Popescu Traian, Popescu Florian, Locuştean Florea, Drecin Silvia, Cojol Andrei, Cornel Sirca, Sirca Dora, Stoian Iosif, Chirici Valeria, Bătrânuţ I., Codrean Tr., Toma Ioan, Bălă Marin, Bugariu Nicodim, Blăgăilă Maria, Igrişan Lazăr și Țundre Teodor.

5. Restul membrilor au primit între 2—50 lei. Toate sumele înscrise la Fiecare membru s'au capitalizat la partea socială subscrisă. Cui a vărsat capitalul subscris în întregime, prima de consum i se capitalizează în o nouă parte socială dacă beneficiarul va consimți la aceasta.

Contabilitatea librăriei învățătorilor.

● **In ziua** de 20 Iulie c. (Sf. Ilie) în comuna Lupești jud. Arad se va face o frumoasă serbare în codru.

Această sărbătoare, a cărei suflet este păr. I. Tomuța din Lupești, va aduce multă fericire, celor ce vor participa. Invitația la această serbare o face păr. I. Tomuța prin aceste rânduri, tuturor doritorilor de petrecere fără prihană și tuturor iubitorilor de peisagii naturale de o frumusețe imposibilă de descris, din regiunea munților noștri.

La această serbare vor participa 3 coruri și fanfare, intelectuali din Arad și jur, și în concertul ce se va desfășura în codrul Lupeștilor la o altitudine de 850 m. se va servi mâncare, beutură apă delă isvor și aer ozonat.

Pentru oricine, ziua de 20 Iulie, va fi o zi pe care nu o va uita întreaga viață, dacă va participa la serbare.

Pentru alte informațiuni adresați-vă păr. I. Tomuța, Lupești — Of. Vărădia de Mureș.

■ **In perioada** dela 30 August până la 7 Sept. a. c. la Facultatea de filosofie din București se va organiza sub direcția d. C. Rădulescu-Motru un curs pentru studiul individualității și pentru expunerea problemelor noi în psihologie și pedagogie.

Cursul va avea un caracter *practic și concret*, așa că îndemnăm pe colegi să participe la acest curs. Inscriserile la curs costă lei 200, sumă ce va fi achitată anticipat, prin mandat postal, numărul locurilor fiind limitat.

Banii se vor trimite direct Laboratorului de Psihologie, Buc. Str. Edgar Quinet, la adresa d. I. M. Nestor. Tot d la D-sa se vor cere alte lămuriri.

Inscriserile la curs trebuiesc făcute neapărat până la 24 August 1937.

Cursul este aprobat de onor. M. Ed. Naționale.

● **La Cluj** s'au organizat anul acesta cursuri pentru perfecționarea învățătorilor, care încep dela 1 și țin până la 24 Iulie a. c.

Întreținerea individuală la curs este de 1500 lei și doamnele trebuie să-și aducă o perină, pătură și cearceaf.

Cursurile vor fi ținute de d-nii profesori Universitari, conferențieri, asistenți și docenți.

Problemele se vor prezenta sub aspectul teoretic și practic totodată.

Pentru învățători aceste cursuri sunt recomandabile.

● **Anul** acesta congresul regional al asociației învățătorilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș se va ține la Arad.

Data precisă nu știm când va fi fixată.

În orice caz se va comunica prin ziare.

Rugăm stăruitor pe toți colegii să ia parte la acest congres, la care se va prezenta delegați din toate județele din asociația regională.

Congresul va fi urmat de excursiuni și un concert școlar, dat de elevii școalelor din Arad.

La congres vor lua parte multe personalități din țară.

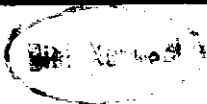
De aceea, colegii trebuie să dea toată atenția acestui congres, spre a fi impunător și plin de manifestare românească aci la granița de Vest a țării.

Poșta redacției.

P. Șerban. — „Tabloul B.” e greșit utilizat în experimentul ce l-ați întreprins. Acel tablou își are scopul lui bine precizat în lucrarea dlui Nestor. O abatere se putea face și se putea utiliza și în sensul urmărit de Dvs., însă prezentarea tabloului nu se poate face „10 sec.” și apoi „redarea din memorie a celor reținute”. În felul acesta examinezi memoria subiectului și nicidecât percepția sincretică. Pentru că e foarte logic să-ți pui întrebarea: dar dacă elevii au perceput mai mult și n'au putut reține „totul” sau „mai mult”, din cauza memoriei mai slabe? Celelalte juste.

ADRESA: *Bu*

*Biblioteca Palatului
Cultural*

Arad

Palatul Cultural

IA" Institut de Arte Grafice și Editură S. A. Arad.